

TARİHTEN PARÇALAR

Hind'in zevki, medeniyeti
Türkün eseridir

IV

Hind'de ilk zevki getiren Türkler — Zevk ile beraber ilim, sanat ve medeniyet de vardı — Çünkü zevk bunları doğuruyordu — "Diruba,lar mahallesi, barları ve eğlenceleri — Hind'in bugünkü zevki bu Türk zevkinin mirasıdır"

Yazan: RIZA ÇAVDARLI

BUGÜNKÜ Raciaların tantana ve debdebelerini, zevklerini hazırlamakta aml olan Türk elleri vardır. Milâdi birinci asırlarda Hindistanın şimalinde kuvvetli bir Türk hükümeti daha teessüs eder. Bunlar Kushanslardır. Aslen halis Türklere'dir. Bunlardan büyük hükümdar Kamishka'nın zamanında Hind, ömründe görmediği, bilmediği sanatta, ilme kavuşmuş ve bunu en yüksek dereceye kadar götürmüştür. Hâlâ bir Hind "hakkâkî" olarak kabul ettiğimiz eserler bunlardır. Peşavır, Taxilam, Mathuramın maruf büyük âbideleri bunlardan kalmadır. Hind tababeti Türkistan buraya intikal ederek Şaraka Hakanım himmetiyle en yüksek bir dereceye varmış; Hind tababet tarîhinin yalnız esasını değil, aslını teşkil etmiştir.

Bu hükümdarlar zamanında, Türklerin bu ülkelere bahsettiğimiz dini ve içtimai serbestlikleri, Çin seyyahı Fa-Hiennin ağzından dinlemek mümkündür. Dini bir hisle buralara gelmiş olan, bu Türk top raklarını ziyaret ettikten sonra bunları "Hind" diye adlandırmış bulunan bu Çin hacısı, ülkenin her tarafında bedava hastanelerin, sefa kat müesseselerinin bulunduğu hayretle görmüştür. Unutulmama lıdır ki, Avrupada ilk hastane bundan üç yüz sene sonra Parist'e açılmış ve ismine Mason-Dieu denmiştir.

Hacı manastırları, üniversiteleri dolduran talebelerin hâdisiz hesap sız olduklarını söyler.2) ve sunları ifâve eder:

Bu ülkenin sakinleri çoktur ve bahçıvarlar; hiç bir idari formaliteye tabii tutulmazlar; hiçbir hâkime, valiye itaat etmezler; yalnız toprağı süren hükümete muayyen vergi vermekle mükelleflerdir. Eğer buralardan gitmek istersen başka bir yere giderler orada kalırlar.3)

Hacı bundan sonra ne vâsi bir hürriyete sahip olduklarını anlatır. Zevk, eğlence, sefahat, son haddine varmıştır. Hiç kimse kimsese neden bu kadar eğlendi? Neden hâlâ zevk ediyoruz? Sualini soramaz. Bu geniş medeni hürriyet, bugün Hind sanatı diye tanındığımız birçok eserlerin sahibi bu Türklerdir yaratmıştır. Bu Türk hâkamlarının himmetiyle ve himaye-siyile büyük Hind epöpes'leri Mahabharata ve Ramayana meydana getirilmiştir.4)

Asrıımız bitaraf bir müverrihi Havell şöyle der: "Şunu düşünmeden geçemeyeceğiz, ki İngiltere idaresinin Hindistanda elde edeceği en büyük zafer, milâdi beşinci asırlarda onun sahip olduğu bu idareyi ve bu hürriyeti vermekti."

Halkbki Türkler, o zamanlar Hindistanı istilâları a'tında bulundukları vakit bunu vermişlerdir. Ve bütün kendilerini yabancılara olan Hintlilere kendilerini sevdir-melerinin sır ve hikmeti de buradadır.

Yine bu Çin hacılarının tariflerine bakacak olursak, bu şehirler birçok barlarla süslü bulunuyor-du. İşini bitiren halk buralara gelir, saatlerce eğlenir, kadımları an-gaje eder, iyi bir zevk geçesi gelir, arzu ederse bunu sabahlara kadar idame ettirirdi. Hükümet, barın eğlencesini değil, fakat fi-yatlarını kontrol ederdi.

Umumi evlerin buldukları mahalleler, şehrin mutena, en güzel yerleriydi. Her evin altında kendisine mahsus bir gazinosu, bir barı bulunur, nadide dîrübalar, en sık ipek elbiseleri lâbis oldukları halde, buraya gelenlerle otururlar, görüşürler, içerler, eğlenirler, kulak oksayırı bir müzik sa-bahlarına kadar devam ederdi.

Çinli hacı Yuan Süvang bunları görmüş, dayanmamış, "Hac" için geldiğini bile unutarak; gövüller cıyalıyan fetanlarla, şarap kade-ihi tokuşturmak "günahını" bile ir-tikâp etmişti. Bu hacının dediğine göre, bunların giydikleri ipek elbi-selere bir baha biçmek mümkün değildi. Öyle inciler, öyle pırlan-talar takımları ki, Çin sarayla-rında bir misli yoktur. Hele koku-

ları, daha uzaktan insanı bayıltan ruhü gıcıklayan, tarife imkân olmayan, burunun her zaman araya-cağı bir râyihâ nesreder. Her evde muntazam bir sıcak ve so-guk su banyosu vardır. Üftadegan rahatlamak için yıkanılır. Para fiyat hükümet tarafından tesbit edilmiştir. Bunun haricinde hiç kim senin soyulmasına müsaade edilmez. Zaten hükümetin mürakabe-si de fiyat ve sıhhat üzerindedir. Daha ileri gitmez.

İşte yanlışlıkla "Hind medeni-yeti" dediğimiz muhteşem Türk medeniyetinin yaradılışında â-mil olan sebepler. Bugün kalbi medeniyet ve sanat aşkıyle yanan bizim gibi her ferde, "keşke ben de orada dünyaya gelseydim! Ben de orada yaşasaydım!" sözünü söylüyor.

O zaman umuma ait olan bu zevk bu eğlence, zamanla ve bir istibdat ile sade râcalara inhisar etiril-miştir. Kulâğımıza gelen efsane, masallar, binbirgececeler, bu âdil ve akıllı Türk hâkamlarının dürist idareleri sayesinde, o zaman bütün balkın mahiyet. Bu servet, bu tan-tana, bu debdebe, bundan doğdu, bundan yapıldı.

Böyle bir memlekette giren bir deha içinden çıkmak ister mi? He men herkeste oraya gitmek, orada hâkim olmak arzusunu uyandır maz mı?

İste Hindistanın tarihte olduğu kadar, hazırda da cazip ve fetan olmasın sebebi. İste Hind medeniyet ve zevki ve onu yaratan, doğurtan Türkler!.. Acaba biz onların evlâtları değil miyiz ki.. zevkin bu kadar düşmanı ke-siliyoruz?!

RIZA ÇAVDARLI

- 1) Will Durant: II. 182
- 2) Smith; Dx. H. 152
- 3) Gowen; Indian Literature, 336.
- 4) Havell; History, 158.

İktisat Vekili
Zonguldakta

Zonguldak, 6 (A.A.) — İktisat Vekili Şirri Day, tekkilerde bu-lunmak üzere bu sabah şehrimize gelmiştir.

İki sanayi sicili hazırlanıyor
İktisat vekili Zonguldakta

Millî sanayi birliği, bir buçuk seneberi çalışarak sanayi hareketlerini rakamlarla tesbit eden, sanayi müesseselerimizin istihsal ve istihlak miktarını bildiren muvaffak bir sanayi sicili hazırlamıştır.

Şimdi de İstanbul ticaret ve sanayi odası bir (Sanayi sicili) hazırlamağa başlamıştır. Millî sanayi birliğinin hazırladığı sicil, iktisat vekâletine, ticaret odasının hazırlayacağı sicil de Ticaret Vekâletine gönderilecektir.

doğarken bir taraftan da eski günleri hatırlıyoruz. Eskiden Fransızlar vatanlarını çok severlermiş. Fakat şimdi öyle mi?Dün akşam bana Jilber bir şarkı söylüyordu. Bu şarkıyı arkadaşım bir barda istemiş. Bir tehlike işareti sırasında imiş. Alman tayyareleri Paris ufukunda uçuyorlarmış. İşte bu sırada barda sarhoş birkaç Fransız askeri bu şarkıyı söylemişler:

"Asker olmak istemiyorum, har-be gitmek te istemiyorum, evimde kalmak, sokaklarda dolmak, daktilo olan sevgilimin kazandığı para ile yaşamak daha hoş. Karımın bir süngü ile desilmesini istemiyorum, yok olmak da istemiyorum. İngilterede kalmak daha hoşuma gider. İngiltere ne güzel yer, orada insanlar yer içerler ve uurlar.."

Fransa bu harpte çok hareket-siz. Fransız ruhunda canlı hiç bir şey kalmamış, hattâ Almanlara karşı kinleri bile yok.

Fransız gazeteleri boyunca Mös-yö Hitler diye terbiyeli terbiyeli Alman devlet reisinden bahsediyorlar. Nerde ise Führerimiz diye

SEHİRDEN
MEMLEKETTEN

Bursada

Bir adam karısını
uyurken öldürdü

Bursadan bildirildiğine göre, Bursa Çatalfırı Ahmetpaşa mahallesinde Arabayatağı sokakında bir evde oturan İbrahim, karısı Sahureyi gece saat 4,30 raddele-rinde becağla vücudunun muhtelif yerlerinden yaralayarak öldürmüştür. Söylendiğine göre, karı koca arasında daha akşamdan bir kavga başlamış, fakat bu kavga, araya giren üvey kayınpederi ve baldızı tarafından bastırılmıştır. Gece aynı evde oturan Sahurenin kız kardeşinin feryadı üzerine bütün mahalleli uyanmış, bekçiler kapıya gelmiş, polisler yetişmişse de bu cinayetin önüne geçilememiş-tir.

Mensucat teknisyen
mektebi açılacak
Bir buçuk milyon
lira ayrıldı

Maarif Vekâleti mesleki tedrisat müstesarrıfı, bütün mensucat fabrikalarının teknisyen yetiştir-mek üzere bir mensucat teknikum mektebi açmağa karar vermiştir. Mektep 5 sınıflı olacaktır. Sanat mektepleri kurmak için tahsis edil-en 80 milyon liradan bir buçuk milyonu şehrimizdeki bu mektebe ayrılmıştır.

Dokuma fabrika-larının istihsal
artırılacak

Sümerbank umum müdürü ile bazı fabrikaların müdür-leri şehrimize geldi

Sümerbank Umum Müdürlüğü-ne bağlı olan iplik ve dokuma fabrikalarının umumî çalışma vaziyetlerini ve istihsalını artırmak çarelerini görüşmek üzere şehri-mizde 10 gün sürecek toplantılar tertip edilmiştir. Toplantılarda har-zır bulunmak üzere Sümerbank umum müdürü, işletme müdürü, fen heyeti, ve iplik ve dokuma fabrikaları müdürleri şehrimize gelmişlerdir.

İplik hırsızları iki aya mahkûm
oldu

313 doğumlu Emin adında birisi, çalıştığı Gazhışmede Fuzûn mensucat fabrikasından sekiz bin iplik çalmış, kollarına ve bacaklarına sararak kapıdan çıkarken muayene neticesinde yakalanmıştır. Emin, dün, nöbetçi cîrmü meşhûr mahkemesi olan ikinci sulh cezaada iki ay hapse mahkûm ve derhal tevkiif edilmiştir.

Rakı istihlakı artıyor

Haber aldığımız göre, rakı istihlakı sene de 7 milyon litreden 9 milyon litreye çıkmıştır. 50 de-recelî rakıların bile istihlakı artmıştır.

Bira taleplerini karşılamağ üzere yeni arpa mahsulü piyasaya çık-tıktan sonra, Ankara ve Bomonti fabrikaları birden çalışacaklardır. Diğer taraftan inhisar şarapla-rının fiyatı 40 kuruştan 50 kuruşa çıkarılmıştır.

Yazan:
Aleksander Vert

27

Çeviren:
Muzaffer Esen

cekler. Akşam yemeği neseli geç-ti. Harpten hiç bahsetmedik. Şişer içersinde beslenen kırmızı ba-lıklara dair konuştuk. Jilber bu ba-lıklara pek meraklı. Geçen gün sevgili balıklarından birisi hasta olmuş. Derhal taksiye atlayıp bay-tara götürmüştü. Ve baytarın tavsi-yesini üzerine bir hafta balığı hint yağı dolu bir kavanozda yaşatmış. Fakat hayvancağız sonunda ölmüş.

Harbiye nezaretindeki konferan-sa gitmeden evvel Şanzelizede bir bara uğradık. Barda kimseler yok. Fakat bir piyanist neşeli bir dans havası çalıyor.

Harbiye nazırlığındaki konfe-ransta heyecanlı hiçbir haber yok.

Propagandanın
havacılıktaki yeri

- 1 -

Dünya tayyareciliğinden
örnekler alacak çağdayız

A. ŞARKLI

İtalyan hava mareşali Etilo Balbo, yirmi sekiz tayyarelik seğ-me bir hava filosile Romadan kal-karak Atlantığı şimalden ve ce-nuptan üç defa usul cidden mu-vaffakiyetli ve dünya havacılık âleminin alâkadâr eden, harekete getiren teşebbüsünü başarılan konuştüğüm bir Fransız albayı:

— Havacılıkta yükselmek ve hava sanayindeki inkisaf hamlele-rini dünya gerçevesi içinde tanıtmak istiyen milletler bu cesit propaganda uçurları yapmağa mecburdurlar. Bugün için de İtalyan tayyareciliğinin, İtalyan hava sanayinin buna ihtiyacı vardır.. de-miştir.

Hakkâten; o zamanki İtalyan tayyareciliği böyle bir hareketi başarmak muvaffakiyetini elde et-tikten sonradır ki, hava nezaret-i nin itimadını tam mânasile kazan-mış ve İtalyan milletinin, bir ha-vacılığa malik buldukları hak-kındaki kanaatleri kuvvetlenmiş-tir.

Bu tarihten sonra İtalyan genç-liğini hava meydanlarında daha kalabalık görmeğe ve havacılığa talip gençlerin sayısını gün geç-tikçe arttır duymağa başladık.

Bu muvaffakiyet ve teşebbüsün hemen akabinde, Fransız tayyare-ciliğinin Afrıkada yaptığı 28.000 kilometrelik propaganda uçuşu ge-lir.

Bilhassa bu ikinci propaganda seyahatinden çıkaracağımız neti-ce sudur ki; İtalyan tayyareciliğ-i nin hareketini, havacılığının inkisafı, sanayinin reklamı olarak gösteren ve kendisini bu yolda ta-mamıyla ileri gören memleket ha-vacılığının bile, arada sırada prop-aganda maksadıyla bazı teşeb-büslere girişmeğe mecbur olduğu-dur.

Avrupa milletleri bu propaga-nda işini; ordunun seyrek olarak yapabileceği uçurlar bırakmış-lardır. Her sene iki veya üç defa, muhtelif memleket pilotlarından isimleri başta sayılan hava can-bazılarını hava meydanlarında to-plyarak, gençliğe ve havacılığa me-raklılarına, kısa devreler sırasın-da hem tayyareciliğinin geçirdiği tekâmül hamlelerini göstermişler ve hem de uçurların gün geçtikçe tayyareler üzerindeki hâkimiyet derecelerini, karşılıklı rekabet-lerle ayara vurmak fırsatını ver-mişlerdir.

Bir taraftan memleket hava sanayinin, öte taraftan uçurların galebe hırsıyla uçustaki tekâmülünü kazanmağa çalışması, her toprak müdafasının elemanları için birer kazançtır. Fakat bunlardan çok daha kıymetli, bir memleket istihsalinde çok daha ehemmiyetli olan bir kazanç vardır ki, bu da, gençliğin propagandalarla ha-kete getirilerek, ordunun ihtiyacı bulunduğu yedek ünevi kütesinin bol sayıda hazırlanmasındaki amil oluşudur.

Avrupa memleketlerinde yapı-lan birçok hava bayramlarından sonra; köşe başlarında renkli, gö-ze çarpan, insanı yolundan alko-

yarak birkaç dakikalık dikkatini çekebilen afişlere sık sık tesadüf edilir. Bu afişler; memleket genç-liğini tayyareciliğe ve uçuşa teş-vik eden, uçuşmasını bilen ve uçuş kamplarını ikmal etmiş askerlik çağındaki gençleri de, hava orduna davet eden cümleler ve veci-zelerle doludur.

Bu suretle ki; Avrupa ve A-merikan tayyareciliği malzemeye kavuştuktan sonra, bugün için u-zun boylu bir eleman sıkıntısına kapılmaktan uzaklardır. Bu bol-luk içindeki savaş kabiliyetlerini de şüphesizdir ki, memleket için-de yapılan devamlı propagandalar-ın, gençliğin kanını kaynatan ve onu havacılık kamplarına sürükli-yecek kadar coşturan hava hay-ramlarının ve nihayet köşebaşla-rını kaplıyan propaganda afişleri-nin tesirine borçludurlar.

Herhangi bir propaganda seya-hatinin memleket gerçevesinde ne gibi bir uyanış yapacağını uzakla-ra değil, Türk Hava Kurumu mö-törlü kampını geçen senelerde memleket içinde yaptığı seyahatin neticelerinde aramaktır.

Bir afişin tesirleri ne olabilir? diy uzun boylu tetkiklere ve mü-nakaşalara saptanmaktan kaçma-rak afişleri yapmak ve te-sirlerini ameli olarak aramak, bu memleket havacılığı hesabına en büyük bir kazanç olur.

Karada, denizde, ve bütün mev-cudiyetimizle bilhassa havalarda yapacağımız en ufak bir propaga-nda ve gösteriş hareketinin gençlik üzerindeki müsbet tesirli neticele-rine inanmaktığımız her şeyin ve hepsinin başında gelmelidir. Önce, yapacağımız işteki muvaffaki-yete, sonra da onun meydana ge-tireceği hâsılaya daha başlangıç-tardan itibaren itimat etmiş bu-lunmalıyız.

Bir gösteriş uçuşu, üç tayyare-lik bir filonun mevcut tayyare meydanlarını dolayarak ufak ölçü-de bayramlar tertip ederek kendi aralarında hava canbazlıkları, fi-lo uçurları yapmaları en uygun bir heveslendirme yoludur.

Bir taraftan manevi kuvvetlerle gençliği havacılık mesleğine doğru çekecek tedbirler, öte taraftan maddî gösterişlerle elbirliği, iş bir-liği yapacak olurlarsa, hasıla yüz desinin kısa zamanda kabarık bir yekûna varacağına kanlız.

Yedisinden yetmişine kadar asker bir memleketin desesi ve ağası kadar torunlarının kanında da feragat ve kahramanlık dolarsın. Kahramanlığın tekemmül ettikten sonra gösterecek böyle bir nesil-den her zaman için feragat bekl-iye bilmez. Ve bu haslele dayanarak da memleketle propaganda a' yaklaşımlıca gençlerden kuruln bir hava yedek ordusunu kısa za-manda catabiliriz. Yeter ki, gençi yuvasından alıp tayyare meydan-ına koşturacak maddi ve manevi çareleri bezenmiş kuvvetleri bala-lım ve onlardan istifade etmesini becerelim.

at akşamın sekdizi, Luvra bakar-ken bugün kendimi dünden daha iyi hissediyorum. Regi Maynara beraber birkaç kokteyl içtik. Regi işlerin iyi gittiğine kanı; Vey-gant Som cephesini nizama koy-muş, 24 veyahut 48 saat içerisinde Flandr ve Som orduları Alman ordusunu bir kışkağına alacaklar.

ms. Hitler 16 mayısta Paris üze-rine hücum etmemekte büyük bir bata irtikâp etmiş. Eğer o gün Parise yürümüş olsaymış karşı-sında mukavemet edecek hiçbir kuvvet olmayacaktı. İnşallah doğ-ru söylüyorlar. Fakat bana öyle geliyor ki, Fransızlar geç kaldılar. Zira iki haftadan beri her Fransız aynı şeyi tekrarlıyor; "24 saat iç-ersinde Almanları kışkağına a-lacağız!". Ticaret nazırlığı memur larından Bernar Trunel Hitlerin Holandada ve Belçika ile sınıll Fransadaki iktisadî kazançların -dan bahsediyor. Söylediklerine gö-re Holandadaki petrol stokunun mühim bir kısmı İngiliz uçaklar: tarafından tahrip edilmiş, esasen Holandadaki bütün petrol stoğu da 600.000 tondan fazla değilmiş. (Devamı var)

HADİSELER
TARİHKavga edenleri
ayırma mı?..

YENİ tanıştığım bir genç faz-la iltifat gösterdi. Bununla beraber biraz sonra gazetelerde her gün fikra yazan muharrir ar-kadaşları çekistirmeğe başladı:

— ...in yazdığı mevzuların bundan bir iki sene evvel, hattâ bir kaç ay önce zaten kullanılmış ol-duğunu pek iyi hatırlıyorum. Her gün yeni bir mevzu bulup yazmak gerçekten güç görünür; fakat ha-yat o kadar çeşitli, o kadar renkli hâdiselerle dolu ki... Görebilen ve yazabilen insanlar için yenisini bulmak gayet kolay sayılabilir. Benim bir dayım var; yükksek bir devlet memurluğundan tekküt edil-miştir; fıkraları hep okur; hattâ bu maksatla günde birkaç gazete alır. Birbirinden ilham alanları, tekrar edilenleri hemen anlar. De-nilebilir ki aynı hâdiseler teker-rür etmiyor mu? Birçok hâdiseleri iki, üç, beş defa yazmak ihtiyacı duyulmaz mı? Fakat hiç olmazsa yazış tarzı değişmelidir. Hele nizah mecmualardaki karikatür-lerle hıkâyelerin birçoğu bundan on beş yirmi sene evvelki eserle-rde çdan mevzulardır; bazıları o zamankilerden kopye edilmiştir. Bizden yaşlıların "temcit pilâvi" dedikleri şey acaba bu mudur?

Genç adam sözün burasında dur-du; beni inanmamış gördü ve bir kaç misal saydı. Ona bunlara ola-gan şeyler olduğumu söyleyince maksadına döndü:

— ...in fıkraları pek sıkı... Demir leblebi... Ne çiğneniyor, ne de kafada eriyor! Fikra dediğin, yazık su gibi akan bir üslûpla okurmuş olmalıdır; bir jüni makale, bir resmi mektup yazar gibi değil. Bazıları ise ara sıra sağma-lyorlar: Bugün herkesin istifak ettiği gayet güzel bir fikri müda-faa ederken ve bunu pek ustalık-la yaparken ertesi gün aynı ad-ımın sapıtıma hilkmedeceğimiz geliyor!

Dünyada herkes tarafından be-genilen fikirler pek azdır; belki hiç yoktur; bu itibarla ihtimal ki bu gencin sapıtına işaret olarak ele aldığımız yazı bir başkası şaheser sayılabilir, zira kendi hislerine, dü-şünüşlerine uygun gelir. Bunu ona anlatmam istiyorum, fakat vakit bırakmadı. Sözüme devam etti:

— Meselâ gençlerden bunlardan bir kavga edenleri ayırıp ayırma-mak meselesine temas ediyordu. Bugün artık tarih demek olan yir-mi otuz yıl evvelki zamanlarda, babamın gençlik günlerinde mem-leketimizde kavgalar bu kadar çok değildi. Belki iki nesil ara-sındaki fark üzerinde sınırlı tesiri vardır; fakat o zamanlar kavgacıları ayırma; hattâ uzlaş-tırmak herkes tarafından bir vazife telâki olunuyormuş. Belki ci-nayete, uzum ve sonuz dargnık-la bitecek olan birçok kavgalar o güzel âdet sayesinde bastırılmış: mahkemelerde de bu kadar iş yok-muş! Eğer muharririn dediği gibi kavgacıları kayıtsız kalınsak da-ha mı iyi? Böyle bir hareket Türk karakterine uygun değildir. Ben ve benim gibi daha birçoklarımız Türk ananesine sadık insanlarız. Buna siz ne dersiniz? Kavga eden-leri ayırma; ya da seyredenler kime benzerler biliyor musunuz? Eski romada gladyatörleri döğüştür-mekten, insanları vahşi hayvanla-ra yedirmekten zevk alanlara... Bije değilse kendî cinsinden olan-ların iyilik ve fenâlıklarile ilgili olmayan mahluklara...

Herkes başka türlü düşünebilir. Herkes bir türlü düşünseydi; belki hayat pek sıkıcı olurdu!

Kadircan KAFLI

Bir köylüye yıldırım çarptı

Orhanlıdan bildirildiğine göre son yağın yağmurlar esnasında Orhanlıdan köyüne gitmekte o-lan Süleyman adında bir köylü ile yarımdaki eşek, düşen yıldırımdan yararlanarak ölmüştür.

İnhisarlar vekili tetkiklerine devam ediyor

Şehrimizde bulunan Gümrük ve İnhisarlar Vekili Raif Karadeniz bugün de tetkiklerine devam ede-cektir. Vekilin 13 eylüle kadar şe-hrimizde kalacağı haber alınmıştır.

Adliyede yaz tatili bitti

Adliyenin yaz tatili bitmiş, bu sabahtan itibaren bütün mahke-meler çalışmağa başlamıştır.

SON HABERLER

Sahibi ve Neşriyat Müdürü
hakki tarık us
Başofis yeri: Vakıf Mahallesi
ABONE SAĞLARI

Türkiye	Senelik	14.00 Kr.	27.00 Kr.
1 aylık	7.50	14.00	
3 aylık	4.00	8.00	
1 aylık	1.50	3.00	

Gazeteye gönderilen
Evrak geri verilmez

Dünden Bugüne

Şark cephesinde

Şark cephesinde Stalingrad ve Novorossik etrafında müthiş muharebeler oluyor. Almanlar dün Stalingrad'ın cenup batısında şir-diye kadar vukuagelen taarruzların en büyüğünü yapmışlardır. Kuvvetli zırhlı teşkiller 3 mühim kesimde taarruz etmişler. Her taarruzu Alman uçaklarının dalga halinde yaptıkları bir hava bombardmanı takip etmiştir. Bu hava bombardmanları iki saat devam etmiştir. Bu usul sayesinde düşman uçaklarından bazıları Rus müdafaa hatlarına sokulmuş muvaffak olmuşlardır. Rus kara müdafaa hatları sarsılmamıştır.

Kızıl Yıldız şöyle yazmaktadır: Alman tank hücumlarından hiç biri netice elde edememiştir. Alman baskısının daha kuvvetli olduğu bir kesimde Alman tankları mevzilerimizde birkaç kere gedik açmışlar da daha fazla ileriye gidememişlerdir.

Kuvvetlerimiz tarafından serian yapılan yan taarruzları Alman tanklarının ilerleyişini durdurmuş ve bunları geriye çekilmeye mecbur etmiştir.

Kızıl Yıldız gazetesinin yazdığına göre Leningrad dolaylarında son dört gün zarfında 62 Alman uçağı düşürülmüş ve 16 sı hasara uğratılmıştır.

Moskovada verilen diğer bir habere göre, 35 tankın desteklediği mühim miktarda Alman piyade kuvvetleri cuma akşamı Terek nehrini geçmişler ve cumartesi günü şafakla Rus mevzilerine taarruz etmişlerdir. 13 tank tahrip edilmiştir. Muharebe nehrin cenup kıyısında elan devam etmektedir. Grosni petrolsahaları istikametinde ilerlemeye çalışan Alman tank tümenleri ve Roman alayları ağır zayıya uğramaktadır.

Diğer taraftan dünkü Alman tebliği harekât hakkında şu malumatı veriyor: Tamam yarınmada süratli baskınlar yapılmıştır. Düşman gerisine yapılan bu baskınlar cenuba doğru tevcih edilmiş ve düşmanın son mukavemeti kırılmıştır. Kerç boğazının şarkındaki bütün yarımada elimize geçmiştir. Birçok esir aldığımız gibi 37 hafif ve ağır top zaptettik. Novorossik önünde Alman ve Romen kataları şehrin pek yakınındaki kuvvetlere tahkim edilmiş mevzilere yaklaşmakta ve bunun için çetin muharebeler vermektedirler.

Karadenizin doğusunda Alman seri hücumları bir keşif hareketi yapmışlar ve bu hareket esnasında düşmanın 9500 tona balık olan 4 vapurunu batırılmışlardır.

Kafkasyada dağ kuvvetleri günlerce devam eden muharebelerden sonra düşmanın inatla mukavemetine nihayet vermek için çok yüksek bir mevzi işgal etmişlerdir.

Stalingrad kesimindeki şiddetli muharebeler devam etmektedir. Dün şimalden gelen mühim kuvvetlerin işi rakipye Sovyet uçaklarının yapmış oldukları taarruzlar akamete uğratılmıştır. Düşmanın 84 tankı tahrip edilmiştir. Gece gündüz Stalingrad'ı ve Volganın doğusunda uçak alanlarını ve Sovyetlerin işe ve ikmal hatlarını bombardıman ettik.

Nehirde seyreden iki romorkör, bombalarla hasara uğratılmıştır. Voronej kesiminde düşmanın 27 uçağı tahrip edilmiştir. Bizim kazımız yoktur. Bu kesimde yapılan hava savaşları esnasında düşman, Alman uçak sahalarına taarruz etmiştir.

Kalugana cenup batısında ve Rivejin cenup doğusunda düşmanın yapmış olduğu yeni taarruzlar, akamete uğramıştır.

Baskın mahiyetinde olarak düşmanın bir çok uçak alanlarına hücum ve bu esnada Ladoga gölünün cenubunda ve Nolochov köprü başında ve Leningrad'ın cenberlere cephesinde yerde bulunan 20 Sovyet tayyaresini tahrip ettik. Düşmanın birbiri ardı sıra yapmış olduğu taarruzlar akim kalmıştır. Kronstad yakınında deniz batari-

Vilki

(Baş tarafı 1 incede)

zimi işinde Türk hükümetinin görüşünü öğrenmektedir.

Kahire, 7 (A.A.) — Ruzveltin şahsi mümessili Vilki batı cephesini ve sekizinci İngiliz ordusu kumandanı general Montgomery'yi ziyaret etmiştir. Vilki, cepheden dönüştürme muharebe sahasından edindiği intibaları şöyle anlatmıştır:

— Batı cölünde mühim bir muharebe verilmiştir. İntibaum şudur ki, bugün sözde Mısırı tehdit eden istilâ tehlikesi ortadan kalkmıştır. Tabii mihver kuvvetleri yokedilmiş sayılmaz. Fakat son muharebe, vaktiyle Napolyonun hezimetiyle neticelenen muharebe kadar ehemmiyetlidir. Meydan muharebesinde ki müşahede, bu harp cephesinin daha fazla harp malzemesi gönderilmesine lüzum göstermiştir.

Amerikan mümessili, cepheyi ziyaret ederken etrafa bombalar düşmüş ve bir mihver uçağı da havada cereyan eden hava muharebesinde düşürülmüştür.

Hindistanda kargaşalıklar

Bombay, 7 (A.A.) — Pazar günü akşamı Bombay cenubundaki üç bölgede kongre azaları bir geçit tertibine teşebbüs ettikleri sırada yeniden kargaşalıklar çıkmıştır. Polis nümayişlere ateş açmak mecburiyetinde kalmış, bu sırada iki kişi yaralanmıştır.

Zincirlikuvuda bir otomobil kazası

İstanbul şose ve köprüler müdür muavini Salihaddin Sarıpaşoğlu ile 387 plakalı otomobil, dün öğle üzeri, Büyükdere'den Taksim'e doğru ilerlerken Zincirlikuvuda şu terazi mevkiinde bir çamara çarparak devrilmiştir. Çarpma neticesinde Salihaddin Sarıpaşoğlu yaralanmış, otomobilin lastikleri patlamıştır. Tahkikata devam olunmaktadır.

yaları, düşmanın bir mayın tarama gemisiyle bir salıpurçasını batırmıştır. Diğer bir mayın tarama gemisi de Finlandiya körfezinde bombalarla hasara uğratılmıştır.

Bu denizi cephesinde harp uçaklarımız, Murmansk harp limanı ile demiryolu tesislerini bombardıman ederek müsbet neticeler elde etmişlerdir.

25 ağustos ile 4 Eylül arasında Sovyet hava kuvvetleri, 1062 uçak kaybetmiştir. Bunların 812 si hava muharebesi esnasında, 175 i uçak savar bataryaları ve 33 ü kara ordusu teşkilleri tarafından ve mütebaki ise yerde tahrip edilmiştir. Aynı devre esnasında 49 tayyaremiz, doğu cephesinde kaybolmuştur.

MISIRDAKI HAREKAT: İngilizler tarafından nesredilen tebliğde cephenin cenup kesiminde düşmanın batıya doğru geri çekilme hareketine devam etmekte olduğu ve kullu kuvvetinin 30 - 31 ağustosta ilerlemiş olduğu mayınlar sahasının batısında bulunduğu bildirilmektedir. Mihvercilerin ağır zayıya uğradığı da ayrıca zikre edilmiştir. Diğer taraftan dünkü Alman tebliği şu haberleri vermektedir:

Mısır cephesinde dün hiç bir mühim hâdise kaydedilmemiştir. Alman hava kuvvetleri, düşmanın ileri mevzileri ile geri hatlarında bulunan tanklar ve motorlû nakil vasıtaları guruplarına taarruz etmek suretile büyük bir faaliyet göstermiştir. Düşmanın İskenderiye'nin cenup batısında bulunan uçak alanları, uçaklarımız tarafından şiddetle bombardıman edilmiştir. Bir çok savaşlar esnasında İngilizlerin 16 tayyaresi, mihvencilerin av uçakları tarafından düşürülmüştür.

Amerikan uçaklarının girit üzerine yapmış oldukları bir akim teşebbüsü esnasında Amerikan uçaklarından Liberator tipinde dört tayyare tahrip edilmiştir. Bu tayyarelerden ikisi Alman av uçakları, ikisi de adaları uçak savar bataryaları tarafından tahrip edilmiştir. Bombardıman tayyarelerimiz, dün de Mikabba çak alanına tahrip edici ve yangın çıkarıcı bombalar atmışlardır. Uçaklarımızdan üçü, üstlerine dönmüşlerdir.

Amerikan bomba tayyareleri

Giride şiddetli bir hücum yaptılar

Kahire, 7 (A.A.) — Ortasarktaki Amerikan kuvvetleri umumî karar-gâhım bildirdiğine göre ağır Amerikan bomba uçakları 5 Eylülde gün batarken Kandiyede elektrik santrali ile deniz tesislerine muvaffakiyetle hücum etmişlerdir.

Elektrik santralının işlemez bir hâle getirildiği ve depolarla rühtimlara tam isabetler kaydedildiği görülmüştür. Liman bölgesinde yangınlar çıkmıştır.

Bütün Amerikan uçakları üstlerine dönmüştür.

İngiliz bomba uçakları, aynı hareket esnasında Kandiyedeki uçak meydanlarını muvaffakiyetle bombalamışlardır.

Berlin, 7 (A.A.) — Alman savatçularının dün Duvr civarında tayyare endüstrilerine ait önemli tesisleri bombaladıkları Alman radyosu tarafından bildiriliyor. Diğer bir teşkil Taymis nehri ağzında Suthent limanına taarruz etmiştir. Londranın gimalinde büyük bir fabrika ve İngiltere'nin cenup sahilinde bir liman keza bombalanmıştır. Dorçester limanındaki önemli askeri tesislere büyük bombalar atılmıştır.

Londra, 7 (A.A.) — İngiliz ve Amerikan tayyareleri, şimal Fransa şiddetli hücumlarında bulunmuşlardır. Bulonya dokları bombalanmıştır. Bütün Amerika tayyareleri bu sakindan salimen dönmüştür.

Amerikan bomba tayyareleri, Fransada Abbevil ile Sen Omerdeki Alman tayyare meydanlarını ve bu civarda tayyare iskeleti yapan bir fabrikayı bombardıman etmişlerdir. Alman tayyareleri şiddetli bir mukavemet göstermişlerdir. Baş Alman tayyaresi düşürülmüştür. Bu akamlarda mütefak bomba tayyarelerine 400 avcı tayyaresi refakat etmiştir. Yalnız 2 Amerikan bomba ve 3 mütefak avcı tayyaresi kayıptır.

Viş, 7 (A.A.) — İngiliz uçaklarının dün saat 11.30 da Rouene yaptığı akimda ticarethanelerin bulunduğu bölge ile 199 mahallelerine 100 kad bomba atıldığı öğrenilmiştir. Yaralıların sayısı, şu ana kadar elde edilen haberlere göre, 150 yi bulmuştur. Bunların çoğunu kadımlar ve çocuklar teşkil etmektedir.

Uçaklar 3-4 bin metre yüksekten hücum ettikleri çeşitli bombalar dağmık olarak muhtelif yerlere düşmüş ve geniş ölçüde tahribat yapmıştır.

Macar - Romen ihtilâfi

Viyana hakem komisyonunun kararı değiştirilecek mi?

Transilvanyada iki aydır tetkikler yapan Alman - İtalyan komisyonu incelemelerini bitirdi

Budapeşte, 7 (A.A.) — Macar Telgraf ajansı bildiriyor: Bazı yabancı gazete muhabirleri Alman - İtalyan komisyonunun telifi üzerine Viyana hakem kararında bazı değişiklikler yapılacağını bildirmişlerdir. Salâhiyetli mahfillere göre bu gibi sayılar ortahız karıştırmak maksadiyle uydurulmuş yalanlardan ibarettir.

Budapeşte, 7 (A.A.) — Viyana hakem kararıyle 30 ağustos 1940 tarihinde kurulan ve Macar - Romen azhklarına ait meseleleri tetkike memur edilen Alman - İtalyan komisyonu her iki Transilvanyada iki ay kadar tetkikatta bulunduktan sonra Viyanaya dönmüştür. Komisyonun yarından itibaren toplanarak Romen ve Macar azhklarına yapılan fena muameleler hakkında mahallinde topladıkları şikâyetler etrafında müzakereye başlamış muhtemeldir. Komisyon müzakerelerinden sonra Bükreş ve Budapeşte hükümetlerine bazı tavsiyelerde bulunacaktır.

Pa dö Kalede topçu düellos uoldu

Folkenton, 7 (A.A.) — Bu gece Pa dö Kale üzerinden bir topçu düellosu yapılmış ve bu düello uzun menzilli topbar arasında gündüze kadar yapılmış olan çarpışmanın en şiddetli olmuştur.

Mısır cephesinde

(Baş tarafı 1 incede)

kuvvetlerini hava kuvvetlerimiz durmadan hırpalamaktadır.

Tobruk kalesi taarruz uğramıştır. Çıkarılan yangınlar 150 kilometre mesafeden görülmektedir.

Viş, 7 (A.A.) — Mısır'dan alınan haberlere göre, Alman uçakları dün Elâlemeyn dolaylarında düşman tank topluluklarına taarruz etmişlerdir. Bir çok zırhlı otomobiller işe yaramaz bir hale getirilmiştir.

Kahire, 7 (A.A.) — Röyter ajansının hususî muhabiri bildiriyor: Sekizinci ordunun seyir kolları taarrufından arazı takip edilen Romen kuvvetleri bundan bir hafta önce Nevadisine doğru ilerlemek üzere hareket ettiği mevzilere dün akşam dönmüş bulunuyor. Düşmanın başlıca zırhlı kolları kara ve hava kuvvetlerimizle devamî ateşi altında mütefak mayın sahasına batıma çekilmişlerdir. Şimdi Romen ordusunda ciddi boşluklar hasıl olmuş bulunuyor.

ROMELİN RİCATI NASIL YAPILDI?

Londra, 7 (A.A.) — Röyter ajansının sekizinci ordu nezdindeki muhabirinden:

Romel gitti. Bugünkü pazar günü cenuptaki mayın tarlalarının kenarında ancak gayet hafif bir tank savar top duvarı kalmıştır. Sekizinci ordu muharebeyi kazanmıştır. Buna şüphe yoktur. Alman Afrika kuvvetlerinin İtalyan seyir kuvvetleriyle desteklenerek bundan 7 gün evvel mütefak hatına taarruz ettiklerini gördükten sonra general Mogomebin kararında hiç kimseden şüphe edilmemiştir. Almanların 15 inci ve 22 inci son iki hücum ünitesi ve İtalyan zırhlı kuvveti gerisin gerisi doğru Romel takriben 10 bin mevcud bir motollû piyade kuvveti sağlamıştır. Benkitalar müdahale mevzilerinden cenup çevresine sardırılmışlardır. Fakat hiçbir teşiri yapmadan geri çekilmişlerdir. Romelin partiyi kaybetmesinin öngörülüşlerinden bir İngiliz kumandanının bunda evvelki hatalara telkar düşünceleri sabit bir fikir halinde zannetmesiniydi. Halbuki Romel aldanyordu. Diğer bir sebep de hareketlere durgunluk geldiği sırada sekizinci ordunun rekor denilecek kadar kısa bir zaman zarfında külliyetli yeni malzeme almış olmasıdır.

Romelin ricatı iyi hazırlanmış ve ihtiyatla yapılmıştır. Alman Afrika kuvvetleri ne taşıyabildiklerini alıp götürmüşlerdir. Birçok tank elimize düşmüştür. Daha başka tanklar tahrip edilmiş ve bir çoğu da kullanılmaz hâle getirilmiştir. Alman ricatını bozguna çevirmedik. General Montgomeri şimalden ve doğudan baskıya devam etmekle beraber düşmana yeni kayıplar verdirmekle iktifa etmiştir. Muharebe harbin bir dönüm noktası olabildiği ise de askeri sefferimiz bunun şimdilik Mısır'dan tehdit uzaklaşmışlığına kanaatini beslemekle iktifa ediyorlar.

Romel gegen pazartesi günü muharebenin başlangıcında Ruveydatla Elhimeyet bölgesi arasında ilerlediği sırada 260 tank toplamıştır. O akşam zırhlı kuvvetlerimize karşı ve bazı Amerikanlar efraz bu hücumu önlemişlerdir. O gece ve ertesi sabah Romen zırhlı kuvvetlerimize bir uç sokmak için yaptığı gayret esnasında daha başka zırhlı kuvvetleri içeri sürmüştür. Bu uç salar günü İngilizler tarafından pükürtülmüştür.

İngilterede Yolcu trenlerinde tehdidat yapılacak

İşçileri fabrikalara taşımak için günde fazladan 1000 tren işletiliyor

Londra, 7 (A.A.) — Münakalat nazırlığından bildirildiğine göre, askeri nakliyatla zaruri maddelerin naklini kolaylaştırmak için 5 ila 10 kişiden itibaren bütün kış müdetince yolcu seferlerine yeniden bazı tabiiatler konulmaktadır. Bu meyanda tenzilâtî biletleler gidip gelmelerinin kaldırılmasına karar verilmiştir. Budan başka izinli askerlerin memleketlerine gitme ve şehirlerden köylere nakledilmiş olan çocukları görmek maksadiyle bunların aileleri efrazının çocuklarının buldukları yerlere gitmesi de tahdidat lâbi tutulmaktadır.

Diğer taraftan uzak mesafelere yapılan otakar servisleri bazı yerlerde kaldırılacak bazı yerlerde tahdid edilecektir.

Münakalat nazırlığından verilen mal-mata göre askeri nakliyat ile sanayie ait nakliyat geçen seneye nazaran günde 250 fazla tren tahrikini istihzam etmektedir. Bundan başka işçilerin fabrikalara gidip gelmelerini tenin etmek için de günde 1000 kadar munzam tren işletilmektedir.

İzdihamı mani olmak maksadiyle ödenenleri almak veya dostları ziyaret etmek için civar sahillerde yapılan küçük seyahatlerden vazgeçilmesi tavsiye edilmektedir.

UNUTMAYINIZ

iyi ahlâkı herkes bilir

Bir çapkın, bir hırsız, bir katil, bir dolandırıcı, bir muhtekir iyi ahlâkı herkesten iyi bilirler. Fakat ne yap-sınlar ki "menfaat.. ve "aliskanlık.. onları pençesine al-mıştır.

Onlarda eksik olan iyi ahlâk değil, burunlarının ucundaki iyi ahlâka adamlarını altıracak irade zafıdır.

Harp ne zaman bitecek

Cumhuriyet başmuharriri Yunus Nadinin Avrupa'da seyahate çıkmak üzere olduğunu haber alırca, anketim için kendisini istasyonda rahatsız etmeğe karar verdim.

Muhterem başmuharrir, gece kalabalık aramda beni görünce hemen tanıdı, itifat etti:

— Senin anket kalmış,
— Evet efendim. Sırf bunun için elinizi öpmeye gelmişim,
— Bunun için mi? Feridun benim yerime suallerine cevap ver-sin!

Feridun Osman:
— Efendim, bendenize de geldi sordu...

Bir iki dakikalık bir sükût... Sonra üstad saatine bakrı, (14 dakika var) dedi. Bunu, bana vermiş bir "perm" telâkisi ettim, biraz daha yanastım.

— Sor bakalım.
— Harp ne zaman bitecek?

Hiç düşünmeden:
— Çok yakın zamanda ve yakın zamanda bitebilir. Çünkü muhtelif ideolojilerin iddiaları bir tarafa bırakılırsa harbin nihayet sosyal meseleler üzerinde cereyan ettiği ne yavaş yavaş herkesce kanaat hasıl olmuştur. Çünkü hâdiselerin çoğu geçmiş ve kanaatler tebellür etmiştir.

— Harp nerede ve nasıl bitecek?
— Akdeniz Ortasarkta.
— İkinci cephe açılacak mı?

Biraz düşündükten sonra gayet katı bir ifade ile:
— Avrupa'da hayır! Başka ikinci cephe mevut ve çok zaten!

— Harbin neticesi?
— Çok iyi olacağına kanaim. Çünkü hegemonyalar kalkacak.

— Bu harbe, tarih, ne isim verecektir?
— En doğru mânasiyle birinci dünya harbinin mabaadi olan ikinci dünya harbi...

Tiren kalkarken Feridun Osman, gazete için bazı direktifler rica ediyordu. Üstadım elini öperek teşekkür ettim.

NECMEDDİN SADAKIN CEVAPLARI

(Akşam) başmuharriri Avrupa'dan yeni dönmüştü. (Akşam)ın yazı işleri odasında, heyeti tahririye arasında oturmuş, kalın pürösünü içiyor, gazete okuyordu. Ziyaret, bir gün evvel yazdığı bu son Avrupa yolculuğuna ait makalesini, Hüseyin Cahidin evirip çevirip kendi peşin kanaatlerine göre tefsir ettiği güne rastlamıştı. Sinirli veya müteessir ol-ması ihtimali yok değildi. Fakat Yunus Nadî gibi o da bana uzun seneler patronluk yapmıştı. Yakından bildiğim nezaket ve toleransına güvencere sualimi sormak cesaretini gösterdim. Adeta azarlamasına:

— Canım, dedi, gazetecinin gazeteciye sual sorması kadar abes şey yoktur ya...

— Evet efendim; bizimki vazife...
— Harp ne zaman mı bitecek?

Bunu bilmek için peygamber olmak lâzımdır. Ben bilmediğim gibi Almanya'da bile bu meseleyi birçok defalar birçok salâhiyetli kimselere sordum; kimse bilmiyordu.

Burada neselenerek bir kahkahayı attı, Macar basvokline aynı sualı sorduğu vakit aldığı cevabı nakletti:

— Bu harbe tarih ne isim verecektir?
— Dünya harbi. Öbürü dünya harbi değildi. Asıl bu dünya harbi olacak.

REŞAT MAHMUT

Bundan sonra Balıkesir'in bir ta Atatürk olmak üzere bir bugüne ulaşılana karşı sarsız minnet duygularını ve Milli Şefe, İnkilâpçı ve İhtilâlcileri tebrik eden büyük konuşmasını yapmıştır.

Satvezi

(Baş tarafı 1 incede)

bipleriyle temaslarda bulunmuşlardır.

Basvokil yeni yapılan işe bir nasile çocuk bakımevini de geçmişlerdir. Çocuk bakımevinde gördükleri intizamdan memnun olan basvokilimiz bu yoldaki çalışmalarında müessesenin daha çok faydalı olmasına temenniinde bulunmuşlar ve müesseseye ilâvetine alınaok daha on kimsesiz çocuğun bakım masrafları deruhte buyurmuşlardır.

Saat 17 de belediye tarafından harkevinde sayın misafirimize gerektiren bir çay ziyafeti verilmiştir. Bu münasibette belediye reisi bir nutuk söyleyerek basvokilleri İnkilâpçıların aralarında görmekten doğan sevinçlerini bildirmiş ve hoş geldiniz demmiştir.

Basvokil, bu nutka aşağıdaki sözlerle mukabele etmiştir:

Arkadaşlar, Karadenizin sert cesur ve kahraman çocukları, Buraya sizleri görmek, sizlerle görüşmek, dertlerinizi ve sevinçlerinizi paylaşmak için geldim. Dündenberi aramızda bulunuyoruz. Güzel memleketimizin güzel çocuklarını gördüğüm gibi Karadeniz çocuklarından pek çok ile görüş-tüm. Bu görüş ve görüşmenin ben de arandığı duygu şudur: Türk yurdunun bu güzel köşesi çocukları ile ne kadar mağrur ise bu çocuklar da yurtlarının güzelliğine o kadar mağrurdur. Buraya gelmeden evvel bazı yerlerimizde olduğu gibi burada da bir çökme darlığı bulunduğunu biliyoruz.

Daha yolda iken vesuraya vardıkten sonra öğrendim. Bu derin sızlerde bir iztirap taşıdığı değil, bilakis sizler için bir efigence ve şaka mevzuu teşkil etmiştir. Darlıktan neye yaratma ancak güç ruhlarm ve kuvvetli kalbleri kârdır. Ve bunu ancak sizin gibi Karadenizin sert dalğaları ile boğuşa boğuşa uğruşmuş ve yetiştiren insanlar yapabilir. Bu büyük ruhu hep beraber seflâmlarım.

Bundan sonra muhtelif dilekleri dâniyen basvokil bunlara birer birer cevap verdikten sonra bu dileklerin pek çoğunun hükümetçe daha evvel düşünülen tedbirlerle karandmış bulunduğunu izah ederek "Görüyorsunuz ki hükümetimiz ihtiyaçlarımız karşısında sizin arzularınız dâhilinde cereale de atamak yolundaadır. Ve hükümetimiz mümkün gördüğü nisbette bu cerealeleri temin edecektir. Demistir.

Fındıklıspor - Göztepe gençlik kulübü futbol maçı

Fındıklı spor ve gençlik kulübü, Göztepe gençlik kulübünün daveti üzerine Göztepe sahasında bir kardeşlik maçı yapmıştır.

Maç gayet zevkli olmuş ve neticede iki takım 3-3 berabere vaziyette maçı bitirmişlerdir.

Haftayında Fındıklı spor 1-0 galibetti.

Fındıklı spordan bilbaasa kaleci Osman, Hüseyin, Nazif, Rauf ve Aziz çok güzel oynamışlardır.

Balıkesir'in kurtuluşunun 20 inci yıldönümü kullandı

Balıkesir, 6 (A.A.) — Balıkesir ilinin bugün kurtuluşunun yirmice yıl dönümünü kutladı. Sabah erken saatlerinden itibaren halk caddelelere dökülünce ve her yer bayraklarla süslenmiştir. Saat tam onda sızilan topira bir süvari müzrezesi bulunan yirmi yili önce olduğu gibi kolordu çemresi istikametine göre giren rek yıldırım hizıyla cümhuriyet marşını gelmiş ve müzrezeye komutanından atlayarak elleri başı bir şekilde işgal altındaki Balıkesir'i tepsi eden genç kızın bağlarını çözdüğü Bu anda meydana dolduran halkın yeşil sesleri ve alkışları bütün Balıkesir'i sarmış ve çok heyecanlı hava içinde genç bir subay bandonun çağdığı istiklal marşına şanlı bayrağımız direğe çekmiştir.

Bundan sonra Balıkesir'in bir ta Atatürk olmak üzere bir bugüne ulaşılana karşı sarsız minnet duygularını ve Milli Şefe, İnkilâpçı ve İhtilâlcileri tebrik eden büyük konuşmasını yapmıştır.

ALOALOALO

Tarihin büyük davaları

Danton davası

- 7 -

Toplayan: Muzaffer ESEN

Bulgar mizahi

Bulgar mizahında, Yahudilere dair boş fikirler var. İşte, bunlardan biri:

Eski zaman Yahudilerinden biri ölmüş. Üç oğlu, cenaze merasimini münakaşa ediyorlar. İzak:

— Boşu boşuna masraf edersek babamızın ruhu müstariptir o olur.

Devince, Yako:

— Evet. Fikrine iştirak ederim. Cenaze arabasına, iki at koşulsuzunda ne mana var? Bir at da araba bayı götürür.

Der. Üçüncü kardeş, bu katarı: da fazla bulur:

— Ne cenaze arabasına, ne de ata lüzum var. Tabutu, iki adam, pek güzel götürülebilir. Ucuzca iki adam tutarız, iş olur bitir.

Devince, ölü Yahudi, bu anda, tabutun içinde doğrulur ve oğullarına:

— Size verdiğim kanaat ve tasarruf derslerinden çok iyi istifade ettiğinizi gördüğüm için rahat rahat ölüyorum. Tasarruftan şaşmayın. Yalnız şu var ki, iki adam tutup onlara para vermek de fazla bir masraftır. Bu masraftan da, sizi kurtararak, son bir tasarruf dersi vereceğim. Ben, yürüye yürüye de mezara gidebilirim.

Der ve meseleyi halleder.

Ford, lâhana ekiyor

Meşhur otomobil kralı Ford, o muazzam Dirborn fabrikalarının bulunduğu sahadaki küçük yazın tesinde oturuyormuş. Önüne kurulan bir yığın telgrafla, yaz göze, şöyle bir baktıktan sonra, hepsini kaldırmış ve bir çekmeceye atmış. Sopra yazhanesinden çıkarken eski modeldeki otomobiline atlamış ve işçileri için küçük çiftlikler vücuda getirdiği yakındaki bir köye gitmiş.

Ford, bu çiftlikleri, işler azaldığı zamanlarda, işsiz kalan amelelerini çalıştırmak, onlara geçim temin etmek gibi bir maksatla vücuda getirmiş. İşsiz kalan otomobil işçileri, bu çiftliklerde bahçe, tarla işleri, süpürme, süt, peynir, yağ yapıyorlar. Hem kendileri ücret alıyorlar, hem de patrona bir varidat temin ediyorlar.

Ford'un köye bu defaki gidişi, başka bir maksada dayanıyor; çünkü harp dolayısıyla nakil vasıtaları azalmaya başlamış. Kaliforniyadan sebze getirmeye başlamış. Bu hal, Ford müesseselerinde çalışan işçileri zarardan mahrum ediyor.

Ford, köye gelince, adamlarını toplandı:

— Lâhna ekceksiniz. Ektiğiniz lâhnanın hem siz yerirsiniz, hem de birkaç ay sonra başka bir yiyecek bulamayacak olan köy halkına hizmet etmiş olacaksınız. Şimdi, serhâlinde otomobil yaptığınız gibi, sıra sıra lâhna yetiştiriniz.

Demiş. Böylece, yeni bir ihtiyacı temine de önayak olmaya başlamış.

Bir yılın oyuncusunun tecrübesi

Şurada burada yılın oynatanları görürsünüz. Kocaman başlı uzun yılanları koyunlarına, ağızlarına sokarlar. Siz, korku içinde, seyredersiniz. Halbuki bunların çoğu düzenbazlardır. Zarar vermeyen, yahut zarar vermeyecek hale getirilen yılanlarla marifet sotarlar.

Bunu bilen birkaçım hayvanat âlimleri, Mısırda, bu meseleyi tetkik

ederken, onlara, bu sahtekârlığın haricinde, yılanları tetkikle vakit geçirmiş ve onların en tehlikelilerine göğüs germe hazırlanmış "hakiki yılın mütehassısları", bulunduğunu söylemişler; fakat onları inandıramamışlar.

İş iddiaya binince, Mısırlılar, bu hayvanat âlimlerini, bir tecrübeye davet etmişler. Tecrübeyi, Mısırın en şöhretli yılancısı olan Musa isminde birisi yapmış.

Musa, âlimleri, karda, biraz uzakta bulunan bir mâbed harabesine götürmüştü. Orada, hafifçe, fakat kesin ışık çalması başlamış. Sonra dinliyerek sağa sola koşmaya başlamış. Bundan sonra, ara sıra, elini, duvar yarıklarına sokmaya başlamış. Buradan aldığı zehirli yılanları, beraberinde getirdiği torbaya sokmuş.

Musa, iki saatte, tam on iki tane yılın toplamış.

Âlimler, Musa'dan sırrını sormuşlar. Gülmüş ve:

— Pek basit bir şey. Ben, tıpkı yılanlar gibi ışık çalmasını biliyorum. Ben ışık çaldıkça, onlar da cevap veriyorlar ve beni yabancı saymıyorlar.

Demiş.

Benjamin Franklen ile yaz saati

Tenvirat masraflarından iktisat yapılmasını ilk defa düşünen adamın meşhur Amerikalı Benjamin Franklen olduğunu söylerler. Bunu tevsik edecek bir delil yoksa da, onun böyle şeylerle uğraştığına dair elinde vesikalar vardır.

Benjamin Franklen, 1784 senesinde Paris'te neşredilmekte olan "Jurnal de Paris" sahiplerine gön derdiği bir mektupta:

"Ben hesap ettim: Parisliler, yalnız güneş ziyasından istifade etseler, lüzumsuz yere mum, idare lâmbası yakmasalar, Paris, on ayda, ıçyağı, zeytinyağı masraflarından 86.075 turnua lirası kazanmış olur."

Diye yazmıştı. Malûmiya.. O zamanlar elektrik yoktu. Petrol de taammüm etmemişti. Herkes mum, zeytinyağı kandili yakardı.

Franklen, herkes safakla beraber kalkmaya mecbur etmek için şunları teklif ediyordu:

1 — Her pancurlu pencereye bir Lûi altını vergi koymalıdır.

2 — Mum satan dükkânlara bekiçi koymalı, her aileye, haftada yarım kilodan fazla mum satırmalıdır.

3 — Güneş doğarken kilise çanlarını çaldırılmalıdır. Bu kâfi gelmezse, "tenbellerin kenar" menfaatlerine karşı gözlerini açtırmak için" Parisin her sokakı başında bir top atılmalıdır.

Bir Amerikalı olan Franklen'in Paris'te bu kadar uğraşması ne dedü ileri geliyordu, bilir misiniz?

Devlet adamı, fizikçi, gazeteci olan ve Amerika istiklâlinin kurucularından biri bulunan Benjamin Franklen, 1777 senesinde Paris'e gelmiş, 16 ncı Lûi ile İngilizlere karşı yeni Amerika cumhuriyetiyle Fransanın ittifakını temin etmek üzere müzakereye girişmişti. İşte, busıralarda, Parislileri taarruza davet ediyordu.

Sırası gelişken söyleyelim ki: Paratoneri de bu zat icat etti.

Franklen, 1706 da doğmuştu, 1790 da öldü.

Bu şüpheli vaziyet karşısında Fransız meclisi Dantonu iş başına getirmekten başka çare görmedi. 9 kişilik bir umumi selâmet encümeni kurdu ve Dantonu bu encümende Barerle beraber Fransanın dış siyasetini idare etmeye memur etti.

Danton bir taraftan harbe devam ederken diğer taraftan sulhu hazırlamak istiyordu. Fakat bunun için dünya inkılabı hayalinin de vazgeçerek 19 ikinci tesrin kararını geri almak lâzımdı.

Robespierin itirazlarına rağmen Danton bu fikrini 13 nisan 1793 de meclise kabul ettirdi. O gün meclis: Fransız milleti bütün bir milletlerin dostudur, başka milletlerin idaresine karışmaz, ve hiç kimsenin kendi idaresine karışmasına izin vermez., kararı verdi.

Bu karardan sonra Avrupa ile görüşme kapıları açılmıştı. Prusya ve İngiltere ile müzakereler başladı. Danton Fransanın dış siyasetini parlak bir şekilde idare ediyordu.

Dantonun içte ve dışta sulh prensipleri ile hülâsa edilebilen siyasetinin en kuvvetli düşmanı Robespierdi. Robespier Fransaya hakim olmak istiyordu. Bunun için de sulh yapmaktan harbe devam etmek lâzımdı. Onun için millet meclisine bir takrir verdi:

"Bütün insanlar kardeşlerdir. Milletler birbirine yardıma mecburdur. Bir millete zulmeden bütün milletlerin düşmanı demektir.

Robespier nihayet yapacağı yaptı, 10 Temmuz 1793 de Dantonu umumi selâmet encümendenden, çıkarttı Hükümetten uzaklaştırdı. Dantonun uzağı gören siyaseti orta yerden koybolunca bütün Avrupa yeniden Fransanın aleyhine döndü.

Konvansiyon Paris belediye meclisi ile bir türlü uyuşmuyordu. Konvansiyonda Robespierler, Senjüsler belediye tarafını tutuyorlardı. Danton hiçbir tarafa meylenmiyordu, ikisini uzlaştırmaya çabalyordu. Fakat bir kişi ne yapabilir? Robespier Dantonu ötedenberi çekemiyen onu mahvetmek için fırsat bekleyen bir adamdır. Tabii Dantonun verdiği nasihatları ne kendi dinler ne de taraftarlarının dinlemesine müsaade eder. Binaenaleyh Danton komün taraftarları arasında sevilmeye başlamıştı. Muteddiller de Danton'dan pek hoşlanıyorlardı, Bihassa dahiliye nazırı Rolenin karısı Manon Dantonun çok aleyhindedir. Ondan bahsederken şu hükmü verir:

"Dantonun çehresine mâlik olan bir adamın iyi bir insan olması imkânsızdır. Ben hayale çok kapılırm, büyük adamların kafam da bir timsalî yaşar. Dantonu da ima elinde kocaman bir bigak olduğu halde kendisinden daha korkak daha merhametli bir takım katilleri kışkırtken görürüm."

Belediye meclisinin hükümet üzerinde nüfuzu çok arttığı bir sırada bir gün mecliste mebuslar, dan biri kürsüye gelerek şu sözleri söyledi:

— Komün işi çıktı. Günün birinde mebuslara da taarruz edilecektir. Fakat dikkat etsinler sayet bu taarruz vukua gelirse bil-

ki, kendisini yalnız ağızla zarfeler için doğmuş farzediyor ve işte bu körükörüne nefesine karşı bestediği itimat bugünkü mevkini daha fena ve daha karânik bir hale sokuyordu.

Bugün de hâlâ ona on sene evvelki gibi yine "güzel Sabri" ismini veriyorlardı. Kaç defa kadın gurupları arasından geçerken bu ismin yavaş bir sesle tekrar edildiğini duymuştum.

Zavallı Sabri bu hatıralara hırslı kadımların bu sözlerine kapılırsa bir türlü Ümidin gözünde iyi bir vasi olarak kalmaya razı olmayıyordu.

Ümidin kendisini sevmesi, hem de çöğün bir aşkla sevmesi.. Bu delice bir fikirden başka bir şey miydi? Fakat kendisinin de böyle bir fikre, böyle bir hisse kalbinde yol açması daha büyük bir delillik

tün Fransa namına su kadarmı söyleyebilirim ki aradan kısa bir zaman sonra Sen nehri'nin kenarlarında Paris şehrinin olup olmadığını aramak için asarı atıka mütehassıslarından bir heyet teşkil etmek lâzım gelir.

Bu sözler aksi tesir yarattı. Başta Senjüst olduğu halde Komünün en hararetli taraftarları umumi selâmet encümene girdiler, Dantonun bütün çalışmaları boşa çıktı, mutedil mebuslar yakalandı, muhakeme edildi, idam edildi.

Robespier bir taşla iki kuş vurmuştu. Hem muteddiller ortadan kaldırmış bu suretle muhtak hakimeyi kurmuş, hem de dökülen kanlardan Dantonun şöhreti üzerinde bir leke yapabilmişti.

DANTON VE AŞK

Yukarıda Dantonun ruhudaki izzetini göstermiştik. Umumi selâmet komitesinden ayrıldıktan sonra Danton bir müddet siyaseti, hükümet işlerini bir tarafa bırakarak bir Burjuva gibi yaşamak istedi. Hayatını zehirleyen hâdiselerden sonra sevgide bir teselli aradı. Fakat hayatını memlekete

Haber'in bulmacası

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

Soldan sağa:

1 — Yılın iptidası, yılın içinde kilerden. 2 — Başına geleni mahkemede anlatan. 3 — Adak, dövmeye vasıtası. 4 — Vücutun yumuşak kısmı. 5 — Koyunun verdiği iptidai maddelerden biri, isim, Afrika'da bir memleket. 6 — Lâyk, kestirip atılması. 7 — Küçük nehir, kurumlanmalar. 8 — Su haline getirilen. 9 — Avrupalın şimalinde bir boğaz. 10 — Erkek, bir soru edatı, nota. 11 — Yugoslavyada bir şehir, insanı yaşattığı farzoşunan manevi kuvvet, aptal.

Yukarıdan aşağı:

1 — Bir fenalığı hazmeden (meccazi mürekkep kelime). 2 — Orta oyunu ve karagözüde tekerlemelerden biri, bir ırk. 3 — Cilve-kast. 4 — Güzel yazı yazar, Almanya'da bir nehir. 5 — Küçük yara, iç uzularımızdan ikisi. 6 — Bir çeşit faydalı spor, gürlüğü. 7 — Muharebede ölen müslüman, başbaşa kalmaklık. 8 — Uzak, bir emir. 9 — İkameçâğ, Yunanistan'daki askerî liman. 10 — Esas yurt, alfabe'de bir harfin okunuşu. 11 — Manzum olmayan yazı, Romanya'da bir şehir.

Dünkü bulmacamızın hali:

1 — Elmaslı, A. 2 — Geibolu. Af. 3 — Ehem, Papara. 4 — Dirilen. D. R. 5 — Emik, N. Karo. 6 — T. Filiz. 7 — İribas. Şef. 8 — Zaffer. Bit. Y. 9 — İzahat, Da. 10 — Emir. Son. 11 — Arayagiren.

vakfetmiş adamların kendilerini düşünmeye hakları olmadığını u nuttu. Düşünmedi ki sevginin kaçığında yasarken muhteris düşünmanları bu fırsattan istifade ederek kendi aleyhinde birçok iftiralar yaratacaklardır.

Dantonun ilk karısı yukarıda da yazdığımız gibi bir kahvecinin kızıydı. Fakat hastaydı, vereme yakalandı. 17 şubat 1793 de öldü. Bu ölüm Dantonu çok sarstı. O kadar ki zavallı kadının ölümünden 4 ay sonra Danton bir deli gibi evinden kalktı. mezarlığa gitti, tabutu çıkarttı, açtırdı, ölü karısını kucakladı ve saatlerce ağladı.

Dantonun ilk karısı çok hassas fakat çok garip ruhlı bir kadındı. Ölüm döşeginde yatanken Danton kendisinden sonra evlenmesini rica etmiş hattâ kıninle evleneceğini de tayin etmişti. Bu kız Danton da tanyordu. 16 yaşında bir kızcağızdı. Babası adliyede mübaşirdi. Hattâ Danton adliye nazırı İken bu kızın babasına bir iki ufak iyilik de yapmıştı.

Böyle olduğu halde kızın babası ve annesi Dantonu hiç sevmeyişler hattâ ondan iğrenirdiler. Bihassa kızın annesi müthiş bir kıraklıydı. Binaenaleyh kızını bir türlü Dantona vermeye razı olmadı. Danton kadını tatmin edilemek için siyasi fikirlerini de gizirmek vaadinde bulundu. Din'dar bir adam olan ihtiyar babasının tevaccühünü kazanmak için de papaz önünde diz çökmeye razı oldu. Bu suretle karısının ölümünden 5 ay sonra evlendi.

Danton bu fedakârlıkları çok sevdiği ilk karısına ölüm döşeginde verdiği sözü yerine getirmek için mi yapmıştı? Yoksa mübaşirin 16 yaşındaki güzel kızını hakikaten seviyor muydu? Bu suallere hiçbir zaman cevap vermek mümkün olmayacaktır.

Danton yeni karısı ve eski karısından olan iki çocuğu ile beraber bir köşeye çekildi, tath ve sakin bir hayatın kucacağına atıldı.

Fakat bir ihtilâl zamanında bir köşede sessiz yaşamak mümkün müdür? Danton yalnız rahat yaşamayı düşünemezdi fakat başta Robespier olmak üzere siyasi rakipleri Dantonu mahvetmek için her fırsattan istifade etmekten başka bir şey düşünmezler.

Bir adamı lekelemek için iftira etmekten daha kolay bir çare yoktur. Bir Fransız muharriri: "Lekelemek istediğiniz adamlar için daima iftira ediniz, der, en inandırıcı iftiralar bile daima bir iz bırakırlar."

Robespier meclisteki düşmanlarını ortadan kaldırdıktan sonra Dantonla uğraşmaya başladı. Evvelâ Dantonun yakınlarından Fabri'yi aydurma para çalma suçuyla muhakemeye aldırdı. ve bir müddet sonra da umumi selâmet komitesini vastasıyla Dantonu ve arkadaşlarını cumhuriyeti kaldıraç olarak yeniden kurmak suçuyla tevkif ettirdi. Komitenin iki üyesi müstesna olmak üzere hepsi bu tevkif kararını imzaladılar. Dantonun ve arkadaşlarının dönen bu entrikalardan haberleri bile yoktu. Danton bir gün evvel Robespierle Paris civarında bir kur yemeği yemiş, bir araba ile Paris'e

girmişti. Ondan, aşağı yukarı yirmi yaş büyüktü. Bu genç kız dünyaya geldiği zaman o, artık hemen hemen bir genç adam sayılabılırdı. Bundan sonra geçen seneler genç kız için bir gelişme müddeti olduğu halde onun için ömrün çukura doğru inen bir merdivenden başka bir şey değildi.

Sabri, bu aralık Kenan Ferid'in hazin üslûplu, mayus ve limitsiz mektubunu hatırladı. Ümidi kenâsine eş olarak tevcih eden mektubunu..

Fakat şimdi vaziyet büsbütün başka bir şekle almıştı. O zamanlar İzmirdeki münevvi, biçare öksüz ve yetimden bugünkü gibi Mükkerrem Pergin'i omuz bir aşka giriftar edebilecek bir kadın çıkacağına ihtimal vermek için insanın felâci olması lâzımgelirdi.

Artık o zaman'ar uzaktaki, pek uzaklarda kalmıştı.

Mükkerrem Pergin, hakikatçen Kenan Ferid'in Ümidini emanet edecek mükemmel ve her suretle inandırabilir bir adam, sevimli bir damattı.

Mükkerrem Pergin yirmi beş yaşında Kenan bir Kenan Ferid sayılabılırdı. Kenandan daha azimli, daha çalşkan ve daha hayat adamı.

Bayan Naimenin Ümit için Mükkerrem Pergin'i seçmekte çok haklıydı.. Ümit Mükkerremi sevse idi her halde çok mesut bir çift teşkil edeceklerdi ve bu, tabii, bir hâdiseye olacaktı.

Sabri, Karakaya oteline inince arkadaşının gelmediğini öğrendi ve bundan âdetâ memnun olarak derhal odasına çekildi. O, ümitleri ve elemeleri ile başbaşa kalmak istiyordu.

Bayan Naime, hâlâ Ümittin kalbinin sınırlarına dair bir şey öğrenememişti.

İhtiyar kadını kalabalık salonunda üstü kapalı konuşmadan çıkarabildiği mâna buydu. Daha etrafı bir anlaşma için tam bir konuşmaya esasen imkân kalmamıştı. Buna biraz da kendisine teklif edip den yirmi dört saatlik misafirliği reddetmekle kendisi sebeb oluyordu.

(Devamı var)

Yüküklü olanlar

(Gazetemizin birinci sayfasında başlık yanındaki tarih perçevesini ekliyerek gönderecek okuyucularımızın ticari mahiyetli hazırlanmış küçük tamları parasız neçrolünür.)

Evlenme teklifleri

* Yaşı 17, boy 1,60, kilo 61, dört senedenberi İstanbul'da bir devlet müessesesinde çalışan, 35 lira maaşlı kimsesiz bir bay evlenmek istemektedir. (Kısmetimin sensin) remzine müracaat.

* 25 yaşında 35 lira aslî maaşlı, mesleki tahsil için bir seneye Kadar Amerikaya gidecek bir memur, şahsilî sırasında dahi kendine refakat edecek, orta boylu, esmer kara kaşlı, karagözlü, okuma sever, mallı vaziyette iyi bir bayanla evlenmek istemektedir. (Okur) remzine müracaat.

İş ve işçi arayanlar

* Orta yaşta, eski ve yeni yazdıkları bilen daktilo kullanan, orta Anadolu vilâyetlerinden birinde öğretmenlik eden ve resmi bir dairede çalışmış bir bayan: yüksek, zengin bir ailenin hesap işlerini bakmak veya ihtiyar bir ailenin nezdinde çalışmak istemektedir. (Bahtsız) remzine müracaat.

* Hayatla kimsesiz bulunmayan ve çalışmak mecburiyetinde kalan otuz yaşlarında ilk tahsilini bitirmiş fakat orta tahsilini ikmal edememiş evli ve yeni türküye mükemmel okuyup yazan bir bayan yirmi beş otuz lira bir maaşla herhangi bir yerde çalışmak istiyor. (A.E.) remzine müracaat.

* Mali vaziyeti dolayısıyla bu seneye İse 1 den ayrılmış kimsesiz bir genç, resmi veya hususî bir müessesede veya ticarethanedeki çalışmak istemektedir. (Erdemir) remzine müracaat.

Aldırınız:

Aşağıda remizleri yazılı olan okuyucularımızın namlarını gözlemektularını idarehanemizden (peşarları haric) hergün sabahın 6'ya kadar ve saat 17 den sonra aldırmasları.

(Ateş 6) (A.G.) (B.P.) (Bulunmaz) (E.N.S.) (F.D.K.) (İdeal kadın) (Kıym) (Kaynak) (Karcin) (Lâle 11) (M.E. 49) (Negen) (Nahide) (Nall) (N.G.K.) (P.A.) (Pul) (S.A.E.) (Samimî)

dönmüştü.

Dantonun tevkifi mecliste heyetcan uyandırdı. Robespier kürsüye çıktı, şu sözleri söyledi:

— Niçin heyecanlanıyorsunuz? Dantonun ne ihtiyacı var? Niçin ötekî suçlulardan üstün oluyorsunuz? A'daletle neden inanmıyorsunuz? Her tarafta müsavet varken millet meclisinde niçin olmasın? Şimdiye kadar hangi işinizde hür değildiniz? Suçsuzlar adaletten korkmazlar. Korkan adam kabahatli demektir. Artık ötekine berikine yaptığımız ihtiyarlar verdiğimiz yetiştir. Meclis çürümüş bir heyetle hâlâ tapacak mıdır? Yoksa o heykelin yıkılarken bu meclis ezeceğinden mi korkuyorsunuz?

"Beni de korutmak, Danton tehlikesiyle telâsa düşürmek istedikler, nun eski dostum olduğun hatırlattılar. O Ben korkunaklım, eğer Danton tehlikesi varsa gelsin beni bulsun.

"Bana kalırsa bu müzakere bile vatana bir hakarettir, fesatçılara hâlâ müdafaa ediyoruz. Fesatçılar müdafaa fesatta ortak olmak demektir.

Bu ikinci sözler ve tehditler karşısında meclis ekseriyeti tevkif kararını tasdik etti.

(Devamı var)

İSTİYUNCAK DEĞİLDİR

- 58 - Nakleden: Muzaffer ESEN

kanaat gelmişti ki, kendisini yalnız ağız zarfeleri için doğmuş farzediyor ve işte bu körükörüne nefesine karşı bestediği itimat bugünkü mevkini daha fena ve daha karânik bir hale sokuyordu.

Bugün de hâlâ ona on sene evvelki gibi yine "güzel Sabri" ismini veriyorlardı. Kaç defa kadın gurupları arasından geçerken bu ismin yavaş bir sesle tekrar edildiğini duymuştum.

Zavallı Sabri bu hatıralara hırslı kadımların bu sözlerine kapılırsa bir türlü Ümidin gözünde iyi bir vasi olarak kalmaya razı olmayıyordu.

Ümidin kendisini sevmesi, hem de çöğün bir aşkla sevmesi.. Bu delice bir fikirden başka bir şey miydi? Fakat kendisinin de böyle bir fikre, böyle bir hisse kalbinde yol açması daha büyük bir delillik

olurdu. Onu bir lâhza sevmek istiyen bir genç kız halinde tasavvur etmek belki haklı ve mümkün bir şeydi. Fakat bütün bu ipe sapa gelmez işlere onun ömürlü bir hayat sıfatını vermek cidden acayip olurdu.

Kendisi, Ümidin bütün hareketlerinin mesuliyetini üzerine almış bir vasi, bir rehber olduğu halde bu gibi düşünelere nasıl dalabilmişti?..

Hem nasıl kendini düşünen bir hisle bir genç kızın, kendisine emanet edilen bir yavrunun romanlarını muvakkat tekliflerine tâbi olarak hissettirdiği bir buhrandan istifade ile otuz sekiz yaşını bu hayat dolu gençliğe, bu çiçek safiyetine, bu fecir tazeliğine karşıtmağa razı olabildi? Bu hususta ki aşkla, çöğün hisleri de makul bir mazeret sayılmazdı.

Sabri, hayalen uzanıyor o güzel ipek kırpıklara bir buse kor gibi oluyordu. Göğüs sisiyor ve şakakları sırtınak zamanlarda olduğu gibi şiddet ve kuvvette atıyordu.

Kendi kendine durup düşünme den söyleniyor:

— Bozarı seviyor.. Evet.. evet onu seviyor.. o değilse..

Cümlesini bitirmiyor, bitirirse güldürceğini, aklım zıvanadan çıkacağına zannediyordu

Birkaç gün evvel ilk defa bu garip, bu mahal fikir —buna mecnunane bir ümit de denebilir— zihnine sapanmıştı.. Bunu kaç defa düşünmeden kovmuş fakat o, yalnız bir mäsafir gibi bütün kovalmalara hissiz, tekrar gelmiş ve nihayet beyninin içinde bir yuva, sa bit bir karargâh yapmıştı.

Zavallı Sabri, bu düşünceden, bu münasibetsiz misafircan sıkıcı ziyaretinden kurtulmak için delice kendini işe vurdugu halde, bütün bu tedbirler bir fayda verememişti. İş arasında bile şhmi birden bire kâğıtların arasından kayarak hayal ve ümit ufuklarına yollanıyor ve artık ardı arkası gelmez dü-

şünceler birbirini kovalıyordu.

Genç kızla arasında geçen saatlerde konuşmaları hatırlamak için zihnini yorar, hafızasını çalıştırarak her sözü ayrı ayrı ve muhtelif mânâlarında tefsir ederek Ümidin meyilleri hakkında bir hâir peyda etmeye uğraşrdı. Bazan bu lâkirdiâr arasında, iki mânalı cümleler hatırladığı da olurdu. İşte o zaman Sabrinin dimağı güneşli bir yağmur havası gibi gâh ışık, gâh karânlık arasında kalyordu. Fakat ne de olsa, ümitleri kuvvetleniyor ve mutlak, sabit, inandırıcı fikir hâsil olmuyordu.

Sabri, iki zid fikrin d'mağında çarpışmasından bir türlü kurtulmıyordu.

Mesela, Ümit tarafından sürüklenerek bir ihtiras ve sevdâ Okyanusu içinde ayağı sürçüp dalgalara kapılıyordu.. Son

SPOR

Futbol mevsimi dün törenle açıldı

Muhtelitler maçının ilk vuruşunu maarif vekilimiz Hasan Ali Yücel yaptı

Sporcular and içerlerken ve maarif vekili Hasan Ali Yücel futbol mevsimini açarken

Futbol mevsiminin açılış şenlikleri dün Fenerbahçe stadında yapıldı. Dört bine varan bir seyirci kalabalığı önünde yapılan bu şenliklerde elde edilen başarılarla ilk idarecimiz Fevzi Tahsin ile Sedat Rızanım mezarları yapıldı. Bu hayırlı teşebbüsün den dolayı İstanbul bölgesi direktörü vekili Kemal Halim ile futbol ajanı Nuri Bosutu bilhassa tebrik ederiz.

Saat tam 15.30 da bahriye bandosunun çaldığı marşa ayak unduran futbolcuların geçit resmi ile merasime başlandı. Birinci ve ikinci kümeye mensup 26 kulüpten 25 jinin iştirak ettiği merasimde, en eski kulübümüz olan Galatasarayın bir tek kişi ile dahi o sa temsil edilmemiş olması bütün seyircileri hayrette bıraktı.

Geçit resminden sonra iştiklal marşı çaldı ve müteakiben Türk sporunun ve futbolculuğunun namına Vefa kulübü kaptanı Muhtesem andı. Bu güzel merasimden sonra sahaya eski millî takım oyuncularla hakemler çıktılar.

Eski millî takım oyuncuları sahada şu şekilde dizildiler:

Hamit; Burhan, Yaşar, Şekip, M. Resat, Kemal Rifat, Bedri, Lâtif, S. Bilal, Alaeddin, Leblebi Mehmet.

Hakemler takımında da eski millî takım oyuncularından Sami, Muzaffer, Hüsamettin, Esref, Hasan yer almıştır.

Malik; Fazıl, Hasan; Münir, Sami, Selami; Halit, Mustafa, Muzaffer, Hüsamettin, Esref.

Çok heyecanlı ve zevkli geçen bu maçın ilk devresi 0-0 bitti. İkinci devresinin ortasında doğru eski günlerin hatırlayan Leblebi - Ala kombinezonu harekete geçerek takımına bir gol kazandı. Hakemler de oyunun bitmesine yarım dakika kala Esrefin kafasıyla bir gol çıkardılar ve maç 1-1 berabere bitti.

Abdullahın hakemliği, Hamidin eski günlerini hatırlatan fevkalade kurtarıları bilhassa nazarı dikkatli cet bediyordu. Millî takım oyuncularla hakemlerin maçından sonra sahaya Sabih ve Leblebi mehma takımları çıktılar. Leblebi Mehmedin takımını kırmızı forma, Sabihin takımı da kırmızı beyaz forma giymişti.

Sabihin takımı: Cihat — Murat, Muammer — Ömer, Esat, Kadri — Gazanfer, Kadir, Mellh, Mükerrrem, Naci.

Leblebi Mehmed takımı: Osman — Muhtesem (Mahmut), Enver (Bahadır), Bahadır, (Tari) Tari, (Arif) Esref (Faruk) — Fikret, Arif (Şahap) Hakkı, Şeref, Şükrü.

Hakem yeni hakemlerimizden doktor Nibattı.

Takım kaptanları Sabih ve Leblebi Mehmet takımlarını teşkil eden oyuncular sahada ayrı ayrı girişerek izimlenen talimatı verdikten sonra takımlar sahada dizildiler.

Şeref tribününde merasimin başından beri yer almış olan maarif vekilimiz Hasan Ali Yücel sahaya gelerek mevsimin ilk futbol maçının ilk vuruşunu yapmışlardır.

İk anda hücumu geçen Leblebi Mehmet takımı ilk dakikada Şükrünün ayağıyla bir gol kazandı. Devrenin sonlarına doğru açılan Sabih takımın

üstünde Mellhin ayağıyla iki Naci vasıtasıyla bir gol yaparak devreyi 3-1 galip bitirdiler.

İkinci devreye oldukça değişik bir kadro ile çıkan Leblebi Mehmet takımının devrenin ortasına doğru Şahabın ayağıyla ikinci devrenin sonlarına doğru da Şükrünün çok güzel bir gücüyle üçüncü gollerini yaptılar ve maç da

her iki takımın yaptığı üçer golle berabere bitti.

Maçtan sonra maarif vekili Hasan Ali Yücel yanında beden terbiyesi umum müdürü general Cemal Taner olduğu halde sahaya gelmiş ve sahaya kenarına dizilmiş olan futbolcularla hakemlerin ayrı ayrı ellerini sıkarak görüşmüştür.

Istanbul At Yarışları

İstanbul at yarışlarının dokuzuncu hafta koşuları dün Veliçen'de yapıldı, yine büyük bir kalabalık tarafından heyecanlı takip edildi. Alınan neticeler şunlardır:

Birinci koşu:

İki taym girdiği bu koşuyu yıldırdım, büyük bir farkla kazandı ve müşterek bahis ganyan 110 kuruş verdi.

İkinci koşu:

Günün en enteresan koşularından biri olan bu yarışa dört taym girdi. Koşu başlar başlamaz Rind ve Vecize başa düştü. Fakat düzlükte Hızır ve Dabî hücumu geçerek rakiplerini geride bıraktılar. Aralarında büyük bir mücadeleden sonra Hızır bir baş farkla birinci Dabî ikinci, Vecize üçüncü oldu. Müsterek bahis ganyan 100, plâse 100, plâse 150, ikilî bahis 180 kuruş verdi.

Üçüncü koşu:

Üç ve daha yukarı yaşta yerli saflık İngiliz atları arasındaki bu koşuya dört hayvan girdi. Bütün limitler Demetle Karabiber arasında toplanmıştı. Fakat netice hiç de böyle olmadı.

Suat Karaosmanın Davalacırosu koşuyu rahat bir şekilde iki boy farkla kazandı. Gün geçtikçe tekemmül eden bu at çünkü koşusunda rakipleri ile arasında büyük kilo farkı olmasına rağmen önümüzdeki haftaya İngiliz atları arasındaki bu yarışın favorisidir. Ve yine müşterek bahis meraklıları tarafından ihmal edilmemesi lâzımdır.

İlan

Askri posta 1010 Zh. Vst. Df. Bf. ne alı harbiye ayniyat mühürü ziyaa ugramıştır. Yeniis almacağından eskisinin hüküm yoktur.

As. Pos. 1010 Zh. Vst. Df. Bf. K.

Dördüncü koşu:

Üç ve daha yukarı yaşta yerli yarım kan İngiliz at ve kısıraklara mahsus olan bu koşuyu suat Karaosmanın Menevişi sıkı bir çekişmeden sonra kazandı. Müsterek bahis ganyan 150, ikilî bahis 240 kuruş verdi.

Beşinci koşu:

Dört ve daha yukarı yaşta Arap atlarına mahsus, bu koşuya altı hayvan girdi. Koşu normal bir şekilde Tarzanın birinci gelmesiyle neticelendi. Arkasından Bora ikinci oldu. Müsterek bahis Tarzanın ganyanı 125, plâsesi 100, Boranın plâsesi 225, ikilî bahis 240, çifte bahis 240 kuruş verdi.

Yelken şampiyonası

Yelken şampiyonası dün Modada yapılmıştır. Birinci demisporadan Feyyaz, ikinci Galatasaraydan Necdim, üçüncü Galatasaraydan Mahmut gelmişlerdir.

Salomon toplu adaları ve Malânezyalılar

Bugün, Anglo-Saksonlarla Japonların, bir üs olarak paylaşamadıkları Salomon adaları, henüz, tarihin cilâli devrini yaşayan insanlar diyarıdır

ANGLO - Saksonlar, Japonların, Avusturalyayı işgal etmesinden korktukları için, bütün gayretlerini sarfederek, Avusturalyaya civar adaları Japonlara kaçırtmamaya ve bir taraftan da Japon askeri çıkarılmış olan adalardan da onları atmaya çalışıyorlar. Şimdi, Pasifik cephesinde, tayfun ve fırtınalar mevsimi olduğu için, Japon deniz hareketleri ve asker nakli durgun bir haldedir. Anglo - Saksonlar, bu vaziyetten istifade etmek ve Japonların birkaç bin kişilik kuvvet çıkararak adaları, tekrar ellerine geçirmek ve bu suretle Japonları, Avusturalyaya yakın bulunan hareket üslerinden mahrum etmek istiyorlar. İşte, Salomon adalarına yapılan baskının ve bu yüzden vukuğal en deniz harbinin mânâsı budur.

Salomon adaları, Pasifik denizinin Malenezya kısmında bulunan, toplu adalardır. Bu adalar, 1914 senesinde İngiltere ile Almanya arasında paylaşılmıştı. Adaların büyük kısmı (şarhtakilerini) İngiltere almıştı. İngilterenin hissesine düşen adaların nüfusu, 150.000 dir. Almanya ise, 50.000 nüfuslu "Burgenvil" adasıyla etrafındaki ehemmiyetsiz birtakım küçük adaları ele geçirmişti.

Geçen harpte, Almanya mağlup olunca, elindeki adalar alındı ve 1919 senesinde Avusturalyanın idaresine verildi.

Salomon adaları, cenibelerin ortasına özenle yerleştirilmişlerdir. Onların bütün ehemmiyeti askerlik bakımındandır. İklimi, pek sıcak ve rutubetlidir. Adalar, deniz kenarlarına kadar, sıcak memlekete mahsus nebatlar ve ağaçlarla örtülüdür.

Salomon adaları halkı, Malaka yarımadasında ve Polinezyada sakin bulunan ahalden ayrı, hususî bir ırk teşkil eden Malânezyalilerdendir. Bu ahali, zencî tipinde olmakla beraber, Afrika zencileri gibi mütecanis bir kütile vücutta göstermezler. Boyca, renkçe, kafa şekli ve yaşayış tarzı itibarıyla, kabiller arasında büyük farklar vardır. Böyle olmakla beraber, Malânezyayı teşkil eden yeniGinedeki "Papu" lar, yeni kaledunyakındaki "Kanak" larla ve Hebrid adalarıyla aralarında ırk benzerliği vardır.

Salomon toplu adaları ahalisinin de dahil bulunduğu Malenezyaliler uzun kafalı, siyah renkli, yası burunlu, iri dudaklı ve çıkık çene, güz ve uzun siyah saçlı insanlardır.

Malenezyalilerin saçları kıvrıkcık olduğundan, kendilerine "kıvrıkcık saçlı" manasına gelen "Pu Pu" nı minı vermişler, Avrupalılar da, bu "Pu Pu" kelimesini "Papu" şekline sokmuşlardır.

Malenezyaliler de Polinezyaliler gibi, sağlam kayıklar inşa etmesini bilirler; fakat onlar gibi pek güzel birer gemici değildiler. Bunun için, denize pek açılmazlar, yalnız adalarının sahil yakınlarında dolaşırlar.

Malenezyaliler, biraz ziraat yaparlar, meyva, balık ve hayvan avı ile geçinirler. Malânezya adaları Avrupalılarla temas etmeden, insan avlamaktan ve insan eti yemekten hem haz duyarlar, hem de bunu dinî bir zaruret sayarlardı. Bu itibad, pek az Avrupalı bulunan veya medenî insan yüzü görmemiş olan "Yeni Hebrid", Salomon adaları, Yeni Gine gibi yerlerde, hâlâ, caridir.

Bu adalardaki Papular, esir ettikleri insanları parçalarla ve aralarında, büyük bir hakkaniyetle taşım ederler. Onların en makbul yemekleri, insan beyni ve Hindistan cevizinden yaptıkları "taro" isimindeki yemekleridir.

Malenezya adalarında Avrupalılar ayak bastıkları zaman, yerlileri, cilâli taş devrinde buldular ve bunları ekseriyeti, bugün bile, bu tarihi devreye yaşamaktadırlar. Malânezyaliler, silahlarını, taştan, kemikten, balık kılcığından yahut ağaçtan yapıyorlar ve bu

yaptıkları şeylerde topuz, satır, mızrak, ok ile çanak çömlektir. Yalnız şu var ki, bu yapıtları şeylerde, epeyce zekâ ve san'atkârlık izleri vardır.

Bunlar da, bütün iptidal insanlar gibi, aileden ve onun fevkinda, kabileden başka bir içtimal teşekkül bilmiyorlar. Çıplak denilecek bir halde yaşadıkları halde, süsten, zinetten çok hoşlanırlar. Erkek kadın gür kıvrıkcık saçlarına pek ehemmiyet verirler. Kadınların, kulaklarında iri küpeler, kollarında bilezikler, boyunlarında Kolyeler vardır. Bunların hepsi de, tenek, bakır gibi evlerden yapılmış, kaba şeylerdir. Çocuklarının burunları delinmiş, bir mil geçirilmiştir. Vücutlarını boyatırlar, hatfâ, yakmak yahut kesmek suretiyle nakışlandırırılar.

Malânezyalilerin dinî akideleri, basit birkaç hurafeden ibarettir. Bununla cinlerden şeytanlardan

korunduklarını, iyi ruhların himayesini kazandıklarını zannederler. Malenezyaliler, camurdan, kamıştan yapılmış kulubelerde otururlar.

Tuhaftır ki, Malenezyalilerde da, ibtidalî kavimlerin san'atkârlığı inkişaf etmiştir. Taşları, ağaçları işlenmesini, kulubelerinin tahta kaplarına hendesi şekilde süsler yapmasını, taştan ve ağaçtan insan başları yontmasını bilirler. Hele kayıklarına çok zarif şekiller verirler.

Evet, Malânezyaliler ve onların bir kısmı olan Salomon adalılar, ibtidal ve epeyce vahşi olmakla beraber hissiz, düşüncesiz şeyler değildiler. Onların da elzemleri, sevinçleri, Ağlamaları, gülmeleri şarkılarıyla oynuları vardır. İhtiyaçları ve işleri mahdud olduğu için, belki de, medenî dünyadan daha rahat ve bahtiyardırlar.

KADINLAR İÇİN

Genç kalmak için tavsiyeler

Eski bir çaydanlığın içine bakiğinizin vakit kenarlarında birikmiş kalmış bir kireç tabakası görürsünüz. Bu eskiyen, ihtiyarlayan bir cismin gösterdiği alamettir.

İhtiyarlık kan damarlarının sıçırın ve uzuların çevikliği ve elastikliğini muhafaza etmemesiyle ölçülür. İnsan 35 yaşında ihtiyar olabileceği gibi 60 yaşında da genç kalabilir. Şu halde iyi bir hayat tarzı ihtiyarlığı bir hayli zaman geciktirebilir.

İHTİYARLIĞIN DIŞ ALÂMETLERİ

1 — Deri kurur ve buruşur. Dişler dökülür, saçlar ağarır ve düşer. Kan cilt hücrelerine az miktarda gelebildiği için artık bu hücreleri normal şekilde besleyemez.

2 — Beyin kireçli maddelerle buluşur. Bir fikre saplanıp kalmalar ve hafızanın azalması bundan ileri gelir.

3 — Kireç kalbe de dolar. O vakit kalp lüzumu kadar çalışmaz. Kan; azalan vücut parçaları küçülür bir hastalık biraz fazla çabalamak kalbi birdenbire durdurabilir.

4 — Siyah ve kırmızı kan damarlarında madenî maddeler birikir, damarlar sertleşir. umumi yorgunluk ve iradesizlik başlar.

5 — Etler kemikler, sinirler, göğüs ve sertleşir. 40 yaşından itibaren romatizma yaşa başlar. Hülâsa tek bir kelime ile ihtiyarlık vücudun umumî düşüşüdür.

İHTİYARLIĞA NASIL KARŞI KOYMALI?

Şimdi size ihtiyarlığı nasıl geciktirebileceğimizi öğreteceğim. Bu hususta ilk hayuracağınız tedbir gidanza dikkat etmektir.

Çocuklukta ve gençlikte vücut teşekkül halinde olduğundan madenî maddeleri bilhassa kireç ve fosforu bol bir gıda lâzımdır.

Vücudun büyümesi bitince, yani 25 yaşında madenî gıdaların lüzumu da biter hattâ zararlı olur. Binâenaleyh ihtiyarlamamak için bir çok şeyleri yemek lâzımdır.

1 — Koyun sigır gibi yaşlanmış hayvanların eti. Bu etler çok zarar verir. Zira hayvanın bütün yediği madenî tuzlar nesiclerinde birikmiştir.

2 — Suda çok pişen yemekler, haşlamalar. Bunlarda da vücudun eritemeyeceği tuzlar mevcut bulunmaktadır.

3 — Her çeşit konserveler ve bilhassa son zamanlarda pastacıların çok kullandığı kimyevî maddeleri ihtiva eden her çeşit gıdalar.

4 — Çok kart zehzeler.

Size iki tavsiyem daha var. Çok yemek yemekten sakınınız. Zira çok yemek vücudun lüzumsuz mad-

delerle doldurur ve zehirler. Fazla kireçli suar içerseniz böbreklerde ve mesanede taşlar toplanır.

İhtiyar olmamak için şunları yapacaksınız:

1 — Üzviyetlerinde madenî tuzlar bulunmayan genç hayvanların eti: Dana, kuzu, balık ve kuş etleri.

2 — Taze pişmiş yemekler. İçerisiz, az pişmiş taze sebzeler.

3 — Süt ve yumurta. Çok et yemek ihtiyarlığı davet etmez. Fakat yumurta ve süt et kadar besleyici oldukları halde böyle bir zararları yoktur.

Meyvaları çok olgun yiyiniz. En iyi meyvalar üzüm, erik, muz, armut ve karpuzdur.

Kaynamış, imbibken geçirilmiş ve havalandırılmış su içiniz Günde bir litre su içerseniz ihtiyarlığı bir gün geciktirir mis olursunuz Zira su mideyi yıkar ve barsaklardaki kanı devranını tanzim eder.

Londraya dönüş

Resimleri, Londra gazetelerinin sayfalarında yer alan Riçî ile general Aleksander, sesiz sadasız Londraya gelmiştir. Deyli Meyl gazetesi, bu geliş, üçüncü sayfasında şöyle haber veriyor:

"Sekizinci Nil ordusunun başkumandanlığına ifa etmiş olan general Riçî Libyadan gelmiştir. Şark cephesinin sabık başkumandanı general Aleksander de, vazifesinden ayrılarak Londraya muvassal etmiştir.

Dünya halı bu... Evvelce alkışa boğuluyorlardı, şimdi hesap vermeye geliyorlar.

General Riçî'yi, istasyonda, hiç bir resmî memur karşılamamış. Doğrusu evinde gitmiş ve orada, kendisini, derhal umumî erkânı harbiyeye müracaatı hakkında bir emir bekliyormuş.

Birmanyadaki riçatı çok dikkatli celbetmiş olan general Aleksander'e gelince, evinde, resmî bir tebliğatla karşılamamış ise de, bir sürü teşekkür mektupları bulmuş.

Okuyuculara

Haber gazetesi neşriyatından aşağıdaki isimleri yazan kitapları mevcutt olup da satmak isteyenler Haber idarehanesine müracaat edebilirler.

Bu altı cilt münasip fiyatlarla satın alınacaktır, yalnız kitapların temiz bir halde olması şarttır.

- 1 — Mağlup Fausta
- 2 — Parlayan Ölümler
- 3 — Bürkân
- 4 — Kısırmasa kayıplar
- 5 — İktisadî Çözümler

Dalkavuklar Saltanatı

TARİHİ ROMAN

YAZAN: İSKENDER F. SERTELLİ

- 17 -

Selim gülmeğe başladı.
— Bazan Allahın razı olmadığı şeylere kullar rıza gösterir. Sen de buna razı olacaksın.
Ve arkasındaki cellâda işaret eder.
rek:

— Haydi, dedi (Nar tanesini) al ve kapıda duran atıma bindir. Ben de geliyorum.

Şair yere diz çökmüş bir halde yalvarırken, cellâd (Nar tanesi)ni kucağına alıp götürdü.

Selim:
— Allahsızlarladık, Taşkentli! Yarası onun bedelini gönderirim.

Dedi ve hızlı hızlı yürüdü. Kızlar Vezirin arkasından:

— Ne hâli bir adam...
Diyerek ağlaşıp duruyorlardı.

Geride kalan iki kız, arkadaşlarının dan birinin bu şekilde ayrılışından çok müteessir olmuştu.

Şair havuzun başında sersem sersem etrafına bakınarak:

— Zâlimlerin blegini ben bükemeyim, Fakat, Allah bükmeğe kadirdir. Beni canevimden yaratan bu hâli elbette vuracak biri bulunur.

Diye söylendi ve şarap testisine sarıldı.

İki kız, şairin kollarından tutup bir sefere uzattılar.

Ve kendisini teselliye başladılar.
***

Taşkentli şair bu tecavüze tahamül edemiyordu. Uşağına:

— Bunu dağdan gelen bir şaki bile yapmaz. Ben artık bu memleketi şuramam, diyordu.

Abdullah kurnaz bir emektardı.
Ertesi gün efendisine şunları söyledi:

— Vezirin, yeğeni Bedrettin ile arası ağıttır. Bu hâdiseyi anlatır. Söyler, umarım ki çok faydalı olur.

— Bedrettin genç ve tecrübesiz bir şairdir. Bana ne yapabilir?
— O genç fakat tecrübesiz değildir. Amcasının bu memleketle fenalık yapacağına kanidir. Eğer onu biraz teşvik ederseniz, hem memleketi, hem de kendinizi kurtarmış olursunuz!

Taşkentli şair müddet düşündü.
— Bu, fena bir fikir değil. Lâkin Bedrettin'e güvenilmez. Bu meseleyi ilâh düşünürse, o zaman Selim beni imhâ eder.

— Müsaade ederseniz, kulunuz bir keso giyip kendisine görüeyim.

Taşkentlinin uşağı, Bedrettin'i arınca gitmişti.

Şair iki gözdelele evde oturuyordu.
Acaba Bedrettin, şaire yardım edecek miydi?

İNAR TANESİ KAHRİEDİKTAN SONRA

Taşkentli şairin umduğu çıkmadı. Abdullah, vezirin yeğeni buldu. Fakat, Bedrettin ona hiçbir yardım yapmadı.

Ve Abdullah köşke eli bağ olarak çıktı.

(Nar tanesi) kahtırdıktan sonra, şair de harekete geçti. Vezirin hasmı olan Erbil beyine bir haber gönderdi. Selimin Tebrizde yaptıklarını bizzat birer bildirdi.

Erbil beyi Muzaffereddin, Bağdat halifesine yardım etmek ve İrakı moğol istilâsından kurtarmak üzere bir askerî askerî yola çıkmış ve (Da. kok) a gelmişti.

Bağdatın hareket eden halifenin askerleri de bu mevzide toplanmışlardı. Fakat, halife baraya ancak sekiz yüz kadar asker gönderdiği için, Erbil beyi Muzaffereddin burada bir iş görememi ve etrafın kuvvetli yardımına ihtiyacı olduğunu bildirdi.

Muzaffereddin, Bağdat halifesine yazdığı bir mektupta şöyle diyordu: "Mogollar çok kuvvetlidir. Bana gönderdiğiniz sekiz yüz kişi ile ben bir iş göremem. Erbil'den beraberinde getirdiğiniz mücahidler düşünceli insanlardır. Fakat, bunlar yetmez. Ben size ağıllarına güvenerek yola çıktım. Erbil'e bana vakit ile on bin süyâriden tahsis ettiğiniz? İşte şimdi burada on bin asker bekliyorum."

***

Muzaffereddin (Dakok) da boş yere bekledi. Halife Nâsır süvarilerini daha yakın mühittlere göndermiş ve bunları etrafına serpererek güya kendisini ve hanedanını bu suretle muhafaza altına almıştı.

Eğer Erbil beyi Muzaffer, halifeden askere yardım görseydi, bunun bir kaç binlik Tebriz için ayrılarak, bir vâdide moğol tehlikesini önlemeye, bir yandan da Selimin ve Özbekin sal tanaçlarına müvâfakat vermeğe çalışmıştı.

Erbil beyi, Selimin yeğeni Bedrettin'i çok sevdi. Fakat ona kızını ve...

mevi bile düşünmüştü.
— Ne yazık ki, halifeden beklediği yardımı göremediği için, Tebrize yürümedi. O Taşkentlinin de gönülünü yapmak ve şerefini korumak istiyordu.

Taşkentli:
— Erbil beyi herhalde moğolları İrandan sürüp çıkaracaktır.

Diyordu.
Halifeden yardım gelmeyince, (Dakok) da bekliyen yardımcı kuvvetler bir yere hücum edemediler.

Mogol başkumandanı, Dakokta bir ordu bulunduğunu haber aldı:

— Halife Nâsır'a yardım vaadelerinin vâ başına!.. Onlar pismis aşası katmak istediler. Alacakları olsun.

Diyerek, hepsine birer mim koydu ve o yıl (Dakok) hücum etmedi. (Akkuş) Dakokdaki yardımcı kuvvetlerin göz korkutacak bir tutarı olduğunu inanmıştı.

Dakok üzerine yürümekten ve boş yere buralarda kan dökmekten çekindi.

(Akkuş) İranda ve Irakta temizlik yapmak, oralarda yeni bir moğol idaresi kurmak istiyordu ama, kendi askerini kırdırmaktan da çekiniyor ve sadece bütün ülkelere gözdağı vermek iş görmeyi tercih ediyordu.

Böylece, Erbil beyi Muzaffereddin (Dakok) da uzun müddet bekledikten sonra kendi askerini çekti. Diğer mücahidler de:

— Mademki düşman hücum etmiyor. O halde dağıalım, gidelim.

Dediler. (Dakok) mevkinde sonbara doğru kimseler kalmadı.
***

(Dakok) dakı kuvvetlerin dağılmasından biran sonra, moğol ordusu (Hemedan) a yürüdü ve burasını pek güçlü zaptetti.

Taşkentli şair Rızanın burada bir erkek kardeşi vardı. Bu adam Hemedanda belediye işlerine bakıyordu.

Mogollar Hemedanı zaptettikten sonra, şehir halkını fazlaca sıkıstırdılar:

— "Bize hem para, hem de gümüş ve kumaş vergi vereceksiniz!,"

Dediler. (Akkuş) şehre bir komutan ve bir miktar moğol askerini bırakıp Erbil üzerine yürümek üzere yola çıktı.

(Akkuş) Hemedana gelince, Erbil beyi Muzaffereddin halifeye yardım ettiğini ve ortalığı moğollar aleyhine ayaklandırdığını öğrendi.

— "Ben düşmanı Bağdat'a sanıyor. İlim, Meğer hakiki düşmanımız Erbil'deymiş. Hemen oaya gidip bu hâlsiz cesasını verelim!,"

(Akkuş) Erbil üzerine yürüyordu. sun.

Hemedanda kalan moğol komutanı Hemedan halkını vergi işinde âdeta cendereye sokmuş gibi sıkıstırdılar:

Yerliler belediye reisine giderek:
— "Mogollar geçen yıl da bizden vergi istemiş. Her şeyimizi onlara vermiştilik. Şimdi verecek bir şeyiniz kalmadı. Moğol komutanı kumaş istiyor. Sırtımızdaki elbiselerden başka kumaşımız yok. İsterlerse onları da alsınlar. Fakat o zamak çocuklarımız ve kızlarımız çırpak kalacaktır."

Diye şikâyet ettiler ve moğol komutanını yaptıkları fenalıkların birer birer anlattılar.

Belediye reisi:
— "Bu şiddet karşısında ne yapalım? Mademki yazıktır; elimizde vâsrımızdaki vermektен başka kurtuluş çaremiz yoktur..."

Cevabını verince yerliler, belediye reisine kızdılar ve şöyle bağırdılar:

(Bevami var)

Yedek ve emekli subaylar çağırılıyor

Besiktas askerlik şubesinden:

Şubemizde kayıtlı bulunan yedek ve emekli subaylar yaş haddine uğruyanlar hariç olmak üzere 2 şer adet fotoğrafı birlikte azami 7.9.942 gününe kadar teimlerini. Gelmişler hakkında 1076 sayılı kanununun maddesi mahsusuna göre muamele yapılacağı ilân olunur.

Dr. İbrahim Denker

Balıklı Hastanesi Dahiliye Mütehasssısı. Her gün saat 15 ten sonra Boyoğlu . Ağacami. Sakıyagatı caddesi Çöplükçe sokak No. 13

Telefon: 42468

Radyo

13.30 Şarkı ve türküler. 18.00 Program ve memleket saat ayarı. 18.05 Faslı sazı, 18.45 Radyo dans orkestrası, 19.30, Memleket saat ayarı ve ajans haberleri. 19.45 Konuşma, 19.55 Muhayyer makamdan şarkılar 20. 15 Radyo gazetesi. 20.45 E. marş öğreniyoruz. 21.00 Konuşma 21.15 Keman soloları. 21.30 Konuşma 21.45 Radyo senfonî orkestrası. 22.30. Memleket saat ayarı, Ajans haberleri ve Borsalar. 22.45 22.50 Yarınlık program ve kapanış.

RASİD RIZA
CIYATROSLI Halide Piskin beraber
Habibe Teyze
Vodvil — 3 — Perde

RADYOLIN

ile sabah, öğle ve akşam
Her yemekten sonra günde 3 defa muntazaman dişlerinizi fırçalayınız.

Inhisarlar Umum Müdürlüğünden:

1. — 4223 Sayılı kahve ve çay inhisarı kanununun muvakkat üçüncü maddesi hükmüne tevfi kanun 10.942 tarihinden itibaren inhisarlar idaresince yeni fiatlarla satışa çıkarılacak ve ticar tarafından yapılagelmekte olan satışlara nihayet verilecektir.
2. — Kahve ve çay ticaretille istigal edenlerle ticaret maksadile bu maddeleri ellerinde bulunduranlar 7.10.942 gününden itibaren 48 saat zarfında mevcutlarını bir beyanname ile en yakın inhisarlar idaresine bildireceklerdir.

Çevalya satın alınacak

Münakalat Vekâleti Devlet limanları İşletme Umum Müdürlüğünden
Yıllık ihtiyaç olarak 15000 adet Ereğli, 5000 adet kok, 3000 adet orta pasa ve 1000 adet küçük pasa çevalyesi satın alınacaktır. Taliplerin 15.9.942 akşamına kadar nümünlerle birlikte "telle sarılmak suretille takviye edilmiş çevalye teklifleri tercihan tetkik edilecektir.," Tekliflerin idare merkezindeki Levazım Müdürlüğüne tevdi etmeleri ilân olunur. (9703)

Askerî fabrikalar satılma komisyonu ilânları

Cins ve miktar, muhammen bedellerle katı teminatları aşağıda gösterilen 8 kalem erzak 11.9.942 cuma günü saat 15 te salpazarında askerî fabrikalar İstanbul yollamasındaki satılma komisyonunca pazarlıkla ihale edilecektir. Evsaf ve şartnameler hergün komisyonunda görülebilir. Her yetki umumiyetine talip çıkmadığı takdirde ayrı ayrı da alınabilir. Taliplerin mezkûr gün ve saatte bulunmaları. (9457)

Katı teminatı	Fiyat	Miktar	Cinsi	Tutarı
İra K.	K.	K.G.		Lira K.
70 50	47	1000	Mercimek	476 —
247 50	110	1000	Pirinç	1659 —
204 —	106	1000	Zeytinyağı	1060 —
126 —	81	1000	Sabun	840 —
82 50	110	500	Şeker	550 —
35 25	47	500	Nohut	235 —
57 —	38	1000	Kuru fasulye	380 —
32 85	76	300	Zeytinanesi	219 —
				5704 —

Askerî Fabrikalar satılma komisyonu ilânları

Bakırköy barut fabrikası muhafız erası için cins, miktar, muhammen bedellerle muvakkat teminatları aşağıda gösterilen ve eyül 942 tarihinden 2. teğrin 942 nişanına kadar 3 ay müddetle yedirilmesi zarurî bulunan burulmuş erkek koyun eti ile 1. kânun 942 tarihinden mayıs 943 nihayete kadar 6 ay müddetle yedirilecek olan sığır eti 15 eyül 942 salı günü saat 15 te salpazarında askerî fabrikalar İstanbul yollamasındaki satılma komisyonunca açık eksiltme ile ihale edilecektir. Evsaf şartnamesi hergün komisyonunda görülebilir. İki kalem ete talip çıkmadığı takdirde ayrı ayrı da alınabilir. Taliplerin mezkûr gün ve saatte satılma komisyonunda bulunmaları. (9394)

Bedel cinsi	miktarı	Fiyatı	muvakkat teminatı
Lira K.	kilo İra K.	İra K.	İra K.
2808 00	burulmuş erkek koyun eti	2100 1 33	217 35
5460 00	Sığır eti	4200 1 30	409 50
8358 00	Yekn		626 95

Münakalat Vekâleti Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğünden

Kaptan, Çarhçı, Şoför, Yağcı, Gemici, Ateşçi alınacaktır. Matlup şartları haiz olanların Galatada idare merkezindeki Baş Enspektörlüğe müracaatları ilân olunur. (9599).

İst. Lv. Amirliğinden:

72 Hk Harison tipi müceddet veya müstamel çorap makinesi alınacaktır. Bu makineleri satmak arzu edenlerin mufassal teklif mektuplarını bir hafta zarfında Tophanede İst. Levazım Amirliğine vermeleri. (9633)

Va'man ve biletcı alınacak

İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Umum Müdürlüğünden:
İdaremize vatman ve biletcı alınacaktır.
Kabul şartları:
1 — Tamisülha olup askerlikle alakası olmayacak,
2 — Okuma ve yazması olacak, biraz da hesap bilecek.
İsteklilerin Galatada, tramvay hareket dairesine müracaatları (9456)

İstanbul Defterdarlığından:

Dosya No.	Nevi	Muhammen bedel teminatı
51217—1114/185	Mecidiyeköyünde Balmumcu çiftliği arazisinden müfrez 13 pafta 2 ada 3 parsel No. 11 28920 metre murabba arsa	57840 4142
51217—1114/190	Mecidiyeköyünde Balmumcu çiftliği arazisinden müfrez 13 pafta 2 ada 13 parsel No. 11 23600 metre murabba arsa.	23600 1770

Yukarıda yazılı gayrimenkuller 16.9.942 çarşamba günü saat 15 te millî emlak müdürlüğünde müteşekkil komisyonunda kapalı zarf usulile ayrı ayrı satılacaktır. İsteklilerin 2490 sayılı kanun hükümleri dairesinde hazırlanmış teklif mektuplarını ihale günü saat 14 e kadar komisyon reisi'ne tevdi etmeleri ve nüfus hüviyet cüzdanlarını ibraz eylemeleri mukdâsidir. Fazla izahat için millî emlak müdürlüğüne müracaat. (9201)

İstanbul Belediyesi ilânları

Tahmin ilk bedel teminatı	Neve	Muhammen bedel teminatı
584.71	43.85 Fatih Hayvan hastanesi için almak 35 kalem eosa ve alat.	
800.00	60.00 Büyükdere meyva islah istasyonu için almak 2000 kilo kuru fasulye.	

Tahmin bedellerle ilk teminat miktarları yukarıda yazılı işler ayrı ayrı açık eksiltmeye konulmuştur. Şartnameleri zabıt ve muamelât müdürlüğü kalemünde görülebilir.
İhaleleri 18.9.942 cuma günü saat 14. te daimî encümünde yapılacaktır. Taliplerin ilk teminat mukbuz veya mektupları ve kanunen ibrazı lâzımgelen diğer vesikalarile ihale günü muayyen saatte daimî encümünde bulunmaları. (9523)

***
Şehir tiyatrosu tarafından 15 günde bir 2500 nüsha olarak çıkarılacak Türk tiyatrosu adlı mecnuanın tabiri işi açık eksiltmeye konulmuştur.
Tahmin bedeli (1080) lira ve ilk teminatı (81) liradır. Şartname zabıt ve muamelât müdürlüğü kalemünde görülebilir. İhale 18.9.942 cuma günü saat 14 te daimî encümünde yapılacaktır.
Taliplerin ilk teminat mukbuz veya mektupları ve kanunen ibrazı lâzımgelen diğer vesikalarile ihale günü muayyen saatte daimî encümünde bulunmaları. (9625)

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum idaresi ilânları

Muhammen bedeli (72000) lira olan muhtelif çinko levha 22.10.942 perşembe günü saat 15.30 da kapalı zarf usulile Ankarada idare binasında toplanan merkez 9 uncu komisyonca satın alınacaktır.
Bu işe girmek isteyenlerin (4850) liralık muvakkat teminat ile kanunen tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini aynı gün saat 14.30 a kadar a.t. geçen komisyon reisiğine vermeleri lâzımdır.
Şartnameler (1) lira mukabilinde Ankarada merkez ve Haydarpaşaca, Haydarpaşa veznesinden temin olunur. (9612)

İstanbul Deniz Komutanlığından:

Yaş 32, den fazla olmamak üzere yedek subaylardan kabul imtihanında muvaffak olanlardan yirmisi deniz ordusu için besap ve muamele memuru yetiştirilmek üzere alınacaktır.
İsteklilerin kayıt ve kabul şartları hakkında malumat almak üzere komutanlığımıza müracaatları. (9321)

Inhisarlar Umum Müdürlüğünden:

İmtihanla memur alınacak

- 1 — Teşkilatımızdaki münhal memuriyetler için 21.9.942 tarihine müsait pazar günü saat 10.00 de ve ortamektep mezunları arasında İstanbul, Adana, Samsun ve İzmir başmüdüriyetlerinde bir imtihan yapılacaktır.
- 2 — Lisans mezunlarının öğleden evvli ve ortamektep mezunlarının öğleden sonra imtihanları yapılacaktır.
- 3 — Talip olanlar bir dilekçe, avrak müsabika ve iki fotoğrafı birlikte İstanbulda satışları şubemiz ve Ankara, Adana, Samsun ve İzmir de bu maballer başmüdüriyetine müracaat etmelidir.
- 4 — İmtihana girmek isteyenlerin aşağıda yazılı vasıf ve şartları haiz olmaları lâzımdır:
A — Lisans veya ortamektep mezunu olmak.
B — 18 yaşını bitirmiş olmak ve 45 yaşından yukarı olmamak.
C — Vazife ifasına mani bir hali bulunmamak.
D — Askerliğini yapmış olmak veya mülceci bulunmak ve bilhassa her iki halde de son yoklamalarını cüzdanlarına kaydettirmiş olmak.
- 5 — İmtihanda kazananların muvaffakiyet ve tahsil vaziyetlerine göre barendeki dereceleri üzerinden ücretleri tesbit edilmek üzere aylık olarak raporları.
- 6 — Müracaatlar 19.9.942 cumartesi günü saat 13 e kadar kabul edilecektir. (9614)